

BUDAPEST FŐVÁROS XVIII. KERÜLET PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE ÖNKORMÁNYZATA TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI KONCEPCIÓ

a 314/2012. (IX.8.) Korm. rendelet 30.§(5) szerinti véleményezési szakaszra

Készült a KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002 „Közép-Magyarországi Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban – Integrált Település-fejlesztési Stratégiák kidolgozása” projekt keretében.

2015.05. 26.

SZÉCHENYI 2020

Európai Unió
Európai Regionális
Fejlesztési Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

HitesyBartuczHollai
Euroconsulting

HitesyBartuczHollai Euroconsulting Kft.

Cím: 1054 Budapest, Vértanúk tere 1, félemelet 7.

Tel: +36-1-319-1790

Fax: +36-1-319-1381

E-mail: info@hbhe.hu

Honlap: www.hbhe.hu

Budapest Főváros Városépítési Tervező Kft.

Cím: 1061 Budapest, Andrásy út 10.

Tel: +36-1-317-5318

Fax: +36-1-317-3296

E-mail: bfv@bfvt.hu

Honlap: www.bfv.hu

Tóth Gábor
Kalmár Ágnes
Zács Emőke
Hollai Krisztina
Gajdos Attila
Kerling Attila

HBH Euroconsulting Kft. – felelős tervező

HBH Euroconsulting Kft. – társadalompolitikai szakértő

HBH Euroconsulting Kft. – gazdaságfejlesztési szakértő

HBH Euroconsulting Kft. – ügyvezető, gazdaságfejlesztési szakértő

HBH Euroconsulting Kft. – víziközmű szakági tervező

HBH Euroconsulting Kft. – energiaközmű szakági tervező

Albrecht Ute TT/1É 01-0517
András István TT/1É 01-0525
Ökrös László TT 01-6090
Fonyódi Mariann É 01-3519
Becsák Péter Tkö 01-10856
Lelkes Mihályné Tkö 01-2319
Pogány Aurél TK 01-5060
Niedetzky Andrea K 01-5152
Orosz István TE, TH 05-1585
Horváth Adrienn

BFVT Kft. – ügyvezető, vezető településtervező

BFVT Kft. - műemlékvédelmi szakértő

BFVT Kft. – településtervező

BFVT Kft. – építész

BFVT Kft. – településtervezési közlekedési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési közlekedési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési zöldfelületi és tájrendezési szakági tervező

BFVT Kft. – településtervezési energiaközmű szakági tervező

BFVT Kft. – közműtervező

Varga András
Herczeg Béla

Városkutatás Kft. - antiszegregációs szakértő

Városkutatás Kft. - antiszegregációs szakértő

Tartalomjegyzék

BEVEZETŐ	5
A Településfejlesztési Koncepció készítésének háttere	5
A TK szerepe, feladata	5
Módszertan, tartalmi felépítés	6
Partnerség.....	6
1. JÖVŐKÉP	7
1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan	7
1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése	8
▶ Együttműködés, partnerség (társégi, fővárosi, kerületközi, kerületi).....	8
▶ Kezdeményező településfejlesztés	9
▶ Klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete.....	9
2. CÉLOK.....	10
2.1. Pestszentlőrinc-Pestszentimre átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása.....	10
2.2. Tematikus (T) és területi (TR) részcélok, valamint a beavatkozások területi egységeinek meghatározása	14
2.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és részcélok kapcsolata.....	28
2.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre	30
Nagyvárosias, illetve központi jellegű településrészek	31
Kertvárosias településrészek	32
Jellemzően heterogén, illetve egyedi karakterű településrészek.....	32
2.5. A koncepció külső összefüggései.....	36
3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ.....	39
3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása	39
3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra.....	39
Fejlesztési térségek – Épített környezet	41
Fejlesztési térségek – Közlekedés	41
Fejlesztési térségek – Természeti környezet	44
3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére	44

Ábrajegyzék

1. ábra: Célszisztéma.....	28
2. ábra: A XVIII. kerület településrészei.....	30

3. ábra: Fejlesztési térségek – Épített környezet.....	40
4. ábra: Fejlesztési térségek - Közlekedés	42
5. ábra Fejlesztési térségek – Természeti környezet.....	43

Táblázatjegyzék

1. táblázat: Átfogó célok és a részcélok kapcsolata.....	29
2. táblázat: A városrészeket érintő részcélok és kapcsolatuk	35

BEVEZETŐ

A Településfejlesztési Koncepció készítésének háttere

Budapest XVIII. kerület Pestszentlőrinc–Pestszentimre Önkormányzata 2014-ben döntést hozott arról, hogy a 314/2012.(XI.8.) kormányrendeletnek megfelelően kidolgozza a kerület hosszútávú Településfejlesztési Koncepcióját (TK) és a középtávú Integrált Településfejlesztési Stratégiáját (ITS) a 2009-ben elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégiájának (IVS) felülvizsgálatával.

A tervezőmunka készítése Európai Unió forrásból, a Belügyminisztérium szakmai támogatásával és operatív irányítása mellett készült, kidolgozásában a BM közbeszerzési eljárásában nyertes Pest-Budapest Konzorcium szakértői vettek részt, a KMOP-6.2.1/K-13-2014-0002 "Közép-Magyarországi Operatív Program – Fenntartható településfejlesztés a kis- és közép-városokban (fővárosi kerületekben) – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása" című projekt keretében.

A felülvizsgálat elkészítését a következő, a fejlesztések külső és belső környezetét érintő változások indokolják:

- jogszabályi háttér változása: megváltozott tartalmi felépítés (314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint az egyes településrendezési sajátos jogintézményekről)
- a 2008-ban kezdődött gazdasági–pénzügyi válság hatásaként – a foglalkoztatásra, a fővárosi, s benne a kerületet érintő gazdasági és társadalmi folyamatokra, a lakosság szociodemográfiai jellemzőire, a magánszektor fejlesztési aktivitására – új szemlélet szükséges a jövő és az oda vezető utak újragondolásában, valamint az érdemi, minőségi változások előkészítése érdekében egyaránt
- az EU kohéziós politika alakulása, céljaihoz és prioritásaihoz illeszkedő koncepció, stratégia
- a 2014-2020-as új uniós költségvetési ciklus, az uniós forráselosztás alapfeltételeit biztosító operatív programok kidolgozásának befejezése 2015-ben
- új országos és Fővárosi fejlesztéspolitikai dokumentumok, új fővárosi településszerkezeti terv és fővárosi rendezési szabályzat elfogadása
- megváltozott feladat ellátási rendszer az önkormányzatok és kormányzat viszonylatában, az önkormányzatok finanszírozásának átalakulása
- fogyasztási trendek változása és környezettudatos szemlélet erősödése

A TK szerepe, feladata

A településfejlesztési koncepció az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (továbbiakban: Étv.) szerint a település környezeti, társadalmi, gazdasági adottságaira alapozó, a település egészére készített, a változások irányait és a fejlesztési célokat hosszú távra – azaz tíz évet meghaladó időre szóló – meghatározó dokumentum. Rendszerbe foglalja az önkormányzat településfejlesztési szándékait, ennek keretében a területi adottságok, összefüggések figyelembevételével

- meghatározza a település jövőképét,
- kijelöli a kerület hosszú távú, átfogó fejlesztését szolgáló célkitűzéseit, illetve azok értelmezését egyes városrészekre,
- javaslatot tesz a helyi környezet, társadalom, gazdaság és az infrastruktúra átfogó fejlesztésére, a műszaki, az intézményi, valamint a táji, természeti és ökológiai adottságok fenntartható hasznosítására.

A településfejlesztési koncepcióban foglaltakat a települési önkormányzat döntéseiben érvényesíti. Jelen esetben ezt Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc–Pestszentimre Önkormányzat Képviselő-testülete a 317/2015. (V. 19.) határozatával tette meg.

A településfejlesztési koncepció a területfejlesztési tervekkel összhangban, az országos településfejlesztési és településrendezési szakmai előírások figyelembevételével, továbbá azok elkészítéséről szóló, az Étv. végrehajtására kiadott jogszabályban meghatározottak szerint készült. A TK a kerület képviselő-testülete által elfogadott dokumentum.

Módszertan, tartalmi felépítés

Az TK és az ITS tartalmát a 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet szabályozza. A rendeletben meghatározott, egymással összefüggő, három elemből álló dokumentum-rendszer részei a következők:

- Megalapozó vizsgálat (Helyzetfeltárás és –elemzés; Helyzetértékelés)
- Településfejlesztési Koncepció – jelen dokumentum
- Integrált Településfejlesztési Stratégia

A TK-ban foglalt hosszú távú célok megvalósítása érdekében a kerületi önkormányzat középtávú stratégiát, ITS-t készít. Az ITS meghatározza a kerület településfejlesztési tevékenységét, összehangolja a különböző szakpolitikai megközelítéseket, összefogja és ütközteti az érintett partnerek (üzleti szektor, civil szektor, közszféra szereplői, lakosság) céljait, elvárásait; meghatározza a stratégiai fejlesztési célokat, azok finanszírozási módját, továbbá a megvalósítás és fenntartás módját is összefüggéseiben kezeli.

A munka keretében, 2015 áprilisában elkészült a Megalapozó vizsgálat, mely közös háttere jelen Településfejlesztési Koncepciónak és az Integrált Településfejlesztési Stratégiának is. A megalapozó munkafázisban széleskörű adat- és információgyűjtés történt a kerület legfontosabb jellemzői és számszerűsíthető adatai körében. A Megalapozó vizsgálat legfontosabb adatforrásai:

- KSH adatok: 2011. évi KSH népszámlálási, KSH tájékoztatási adatbázisban elérhető adatok
- a BM által az ITS készítés támogatására létrehozott TEIR felület
- önkormányzati adatszolgáltatás
- területi, helyszíni vizsgálatok, szolgáltatók adatszolgáltatásai

A tervezés a fenti kormányrendelet és a Belügyminisztérium által kiadott „Útmutató a kis-középvárosok és a fővárosi kerületek integrált településfejlesztési stratégiáinak elkészítéséhez 2014-2020” alapján történt.

Partnerség

A tervezési folyamat széleskörű partnerséggel valósult meg, az államigazgatási szervek, a szomszédos kerületek önkormányzatai, a kulturális, gazdasági és civil szervezetek, valamint a lakosság tervezési folyamatba való bevonásával. A partnerségben történt tervezés keretrendszerét az Önkormányzat által elfogadott partnerségi terv határozta meg. Ennek célja, hogy a stratégia által érintettek teljes körűen részt vegyenek a tervezési és végrehajtási folyamatokban, és a megfogalmazott vélemények a város társadalmi, gazdasági, tudományos, kulturális életét illetően a lehető legnagyobb mértékben megjelenjenek a tanulmányok tartalmában. A munkacsoport ülések, partnerségi fórumok és a megalapozó vizsgálat eredményeire építve került megfogalmazásra a kerület jövőképe és célrendszere a 2014 – 2030 közötti időszakra.

1. JÖVŐKÉP

A városfejlesztési koncepció alapja a **JÖVŐKÉP**, mely nem a vágyak összefoglalása, hanem az adott helyzet, valamint a külső és belső tényezők által meghatározott lehetséges és megvalósítható törekvések együtteséből eredő, hosszú távon elérni kívánt településfejlődési pálya és cél.

Kijelöli a kerület távlati pozícióját a fővárosi és az agglomerációs környezetben, valamint felvázolja a társadalom, a gazdaság és a környezet elképzelt jövőbeni állapotát a koncepció időtárvlatán túlmutatva (a távoli jövőben).

1.1. A település jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

Pestszentlőrinc-Pestszentimre hiteles jövőképe a helyzetelemzés során feltárt és elemzett értékeken alapul, és a hiányosságok és problémák felszámolását tűzi ki célul.

PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE

ÖNÁLLÓ IDENTITÁSÁT MEGTARTÓ, EGYÜTTAL TÉRSÉGI INTEGRÁLÓ SZEREPKÖRREL, BŐVÜLŐ MUNKAHELYKÍNÁLATTAL RENDELKEZŐ KERÜLET, MELY LAKÓINAK ÉLHETŐ ÉS FENNTARTHATÓ OTTHONA

- önálló, identitását megtartó kerület,
- mely a Főváros és a régió szerves része is egyben: erős kerületközpont, új mellékközpont, kiváló, a kerület igényeit is kiszolgáló közlekedési kapcsolatok, együttműködve megerősödő összvárosi és regionális szerepkörök jellemzik,
- a repülőtér környezete Budapest várostérségében is jelentős gazdasági vonzeróval bír,
- minőségi, biztonságos, zöld (kert)városi lakókörnyezet – kiváló életminőséget biztosít,
- komfortosságát a helyben megtalálható színvonalas szolgáltatások és munkahelyek, valamint a jó minőségű, biztonságos és differenciált belső közlekedési kapcsolatok erősítik,
- népességét környezettudatos, a közösség és az öngondoskodás területén is aktív lakók alkotják.

PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE a főváros szerves részét képezi a funkciógazdag kerületközponttal, jó közlekedési kapcsolatain révén. A repülőtér térsége – a fővárossal és a környező kerületekkel, településekkel együttműködve – Budapest várostérségének dinamikusan fejlődő gazdasági és egészségügyi szolgáltatási övezete.

PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE gazdasága emellett sokszínű vállalkozások vonzó színtere, a gazdaság változatos ágazatainak – helyi, a kreatív-innovatív és a szolgáltató szektor gazdasági szereplői számára egyaránt – biztosít helyet a megújult, újrahasznosított gazdasági területeken, valamint a differenciált központi térségekben és a lakóterületekbe integrálva.

PESTSZENTLŐRINC-PESTSZENTIMRE kiváló életminőséget biztosít lakosságának. A kis távolságok városa elvén működő kerület: a minőségi lakhatást biztosító, zöld kertvárosi és lakótelepi területeken a színvonalas alapellátás és szolgáltatások helyben megtalálhatóak, melyeket jól működő, biztonságos és differenciált közlekedési kapcsolatok fűznek össze egymással, a kialakult kerületközponttal, valamint a jól használható, erdős rekreációs területekkel. Lakossága környezettudatossággal elősegíti a kerület fejlődését, a közösség és az öngondoskodás területén is aktív. Védi épített és természeti értékeit, erős lokális identitással rendelkezik.

1.2. A településfejlesztési elvek rögzítése

A településfejlesztés a településen élők számára a települési élet- és környezetminőség javítását, a környezetbiztonság erősítését célozza, meghatározza a települési erőforrásokra építő, az erőforrások fenntarthatóságát biztosító fejlesztési irányokat és célokat. A fejlesztési irányok és célok meghatározása elsőként a **HORIZONTÁLIS CÉLOK** lefektetésével történik. Ezek olyan **szemléleti alapvetések**, amelyeket a célrendszer minden egyes elemére vonatkozóan következetesen alkalmazni kell.

A 2014-2020-as programozási időszak stratégiai alapküldetésaként definiált Európa 2020 stratégia célul tűzte ki az **intelligens, fenntartható és befogadó** Európa megvalósítását. A jövőbeni kohéziós politika ösztönözni kívánja az integrált várospolitikát alkalmazását, amely a **fenntartható városfejlesztés** megvalósításán keresztül erősíti a városok kohéziós politikában betöltött szerepét. Ez a törekvés egybevág Budapest XVIII. kerület, Pestszentlőrinc – Pestszentimre Önkormányzatának céljaival. Alapvetően fogalmazódik meg, hogy a fenntartható városfejlődés érdekében olyan integrált stratégiákra van szükség, melyek célul tűzik ki a várostérségeket érintő gazdasági, környezeti és társadalmi jellemzőkkel összefüggő problémák kezelését, **kezdeményező, együttműködő és klímatudatos** megvalósítását.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre fejlesztési céljainak megvalósításában és adottságainak, lehetőségeinek minél intenzívebb kiaknázása érdekében kiemelt jelentőségű

- az együttműködés, partnerség – térségi, fővárosi, kerületközi, kerületi
- a kezdeményező településfejlesztés, valamint
- a klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete.

► Együttműködés, partnerség (térségi, fővárosi, kerületközi, kerületi)

A városfejlesztés sokszereplős, közös ügy, mely akkor lehet eredményes, ha minden szereplője – a maga szintjén, kompetencia területén – ehhez hozzájárul. A tervezés és a megvalósítás során valódi partnerségnek kell kialakulnia az egyes szereplők céljainak, projektjeinek koordinálása mentén. Ezzel biztosítható térségi, fővárosi, kerületközi és kerületen belüli szinteken, hogy a hosszú távú szemléleten túl a jelenben sem sérüljenek az alapvető érdekek egymás rovására.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Budapest főváros olyan külső kerülete, mely regionális szereppel is rendelkezik nemzetközi repülőtere miatt. Az agglomerációs települések fővárosba irányuló forgalma, szolgáltatási igényei, gazdasági területei miatt közvetlen szomszédságával is sokrétűen kapcsolódik. A várostérség kölcsönhatásainak terében az intézményesített együttműködés jelenleg alacsony határfokú, a fejlesztések nem összehangoltak, ami kedvezőtlenül befolyásolja a térség egészének versenyképességét is. Sajátos pozíciójából eredő adottságainak intenzív kiaknázásához, **a kerület határain túlmutató együttműködések keretében** elengedhetetlen a célok és fejlesztési irányok összehangolása, közös beruházások és lobbitevékenység szervezése mind a fővárossal, mind közvetlen települési szomszédságával.

Budapest működésének alapját a kétszintű közigazgatási rendszer képezi, melyben a fővárosi és a kerületi önkormányzatok érdekeinek összehangolása nem minden esetben sikeres. A város területileg differenciált, ugyanakkor egységes szemléletű fejlesztés hiányában nem lehet esélyes az európai városok versenyében.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre településfejlesztési céljait a kerület lakói akkor érezhetik valóban magukénak, ha **a kerület határain belüli együttműködések keretében** a szereplők széleskörű beleszólást kaphatnak azok megvalósításába: a fejlesztési tervek készítése, a beruházások, projektek megvalósítása előtt a megfelelő tájékoztatás mellett véleményüket is kifejezhetik, azokat közös érdekeik mentén alakíthatják.

► Kezdeményező településfejlesztés

A településfejlesztés a kerület jövőjét meghatározó cselekvés. Az önkormányzatok az elmúlt két évtized során, jelentős saját fejlesztési források híján, gyakran követő magatartásra kényszerültek, a kezdeményező, irányító szerep ellátása helyett. A hatékony és kiegyensúlyozott – fenntartható – településfejlesztés megvalósításának azonban szükséges feltétele, hogy a kerület kezébe vegye a kezdeményezést. Cél, hogy a kerületet alkotó erők, a lakosság, a gazdasági szereplők, különböző intézmények magas minőségű otthonra találjanak Pestszentlőrinc-Pestszentimrén, kiváló infrastrukturális, fenntartható természeti és épített környezet, valamint megfelelő szervezeti és jogi feltételrendszer biztosításával. Az érdekek és érdekelt bevonásával koordinált, eredményes, a szinergiákat kiaknázó, egyszerre forráskímélő és forrásfeltáró együttműködésre van szükség.

A kezdeményező városfejlesztés lényege az önkormányzat részéről az irányító attitűd felvállalása, a koordináló, kooperáló és ösztönző szerepkör erősítése, amely a közösségi érdekek mentén történő élénkítő működést, a gazdasági aktorok orientálását, általában a kreativitás serkentését jelenti, miközben arra törekszik, hogy a lakosság és a gazdasági élet részvevői számára megteremtse az ideális intézményi és infrastrukturális feltételeket. A városfejlesztés forrásai korlátozottak, cél, hogy a felhasználásukkal keletkező közvetlen és közvetett hasznok visszaforgatásából fenntartható pályára álljon a városfejlesztés folyamata és a működtetés. Mindez alapot jelenthet hosszútávon a városfejlesztés folyamatos, újratermelő forrásainak biztosításához is.

A konkrét fejlesztési célok meghatározásakor a kerület vezetése és a lakosság együttműködve, közös gondolkozási folyamat eredményeként hoz döntést. Az önkormányzat ebben a folyamatban olyan koordinátorként lép fel, amely kezdeményezi a párbeszédet, biztosítja hozzá a működési eszközöket és infrastruktúrát, valamint követi, és vezényli a folyamatot. A fejlesztési célok eléréséhez aktívan együttműködik a fővárosi és országos szervezetekkel, partnertelepülésekkel és a gazdasági szereplőkkel, az eredmények visszacsatolásához hatékony monitorrendszert épít ki.

► Klímatudatosság, fenntarthatóság szemlélete

A klímaváltozás hatásainak enyhítése korunk egyik legnagyobb kihívása. A városi klímában megfigyelhető változások káros hatásai fokozottan érvényesülnek a nagyvárosokban, így Budapesten is. Különösen kitétek ennek a hatásnak a nagyforgalmú közutak és a lakótelepek. A kerület népességének közel egyharmada lakótelepeken lakik, melyből a legnagyobb méretű Havanna-lakótelep 14,9%-kal részesedik.

Magyarországon az épületek felelősek az energiafogyasztás és kibocsátott CO₂ 1/3-áért, amely Budapesten is hasonlóan alakul, így kiemelten fontos az épületek energiahatékonyágát javító beruházások ösztönzése, a városi hősziget-hatás csökkentése.

A kerületi önkormányzat elkötelezett a környezettudatos energiagazdálkodás, az energiahatékonyág, az üvegházhatás mérséklése iránt. A kerületi önkormányzat a Fővároshoz hasonlóan saját Fenntartható Energia Akciótervvel rendelkezik (SEAP). A kerület ezáltal energiahatékonyág, megújuló energiaforrások hasznosítása és hulladékok értékesítése területén is – a témákkal kapcsolatos vizsgálatok, elkészült tanulmányok birtokában – jelentős versenyelőnnyel, lehetőségekkel rendelkezik.

A környezeti erőforrásokkal, értékekkel való felelős és fenntartható gazdálkodást a településfejlesztés minden területén érvényesíteni kell. A környezettudatos szemlélet elterjesztése nem csak a környezeti károk csökkentése, az élhetőbb környezet miatt fontos, hanem a fogyasztási szokások befolyásolásával, az alkalmazott technológiák iránti igény növelésével a zöld gazdaság piacát, s végső soron megerősödését is szolgálják.

2. CÉLOK

A koncepció célrendszerének keretét a **HORIZONTÁLIS CÉLOK** (szemléleti alapvetések) mellett az **ÁTFOGÓ CÉLOK** alkotják, amelyek a kívánt jövő elérését szolgáló több ágazatot, tematikát is átfognak.

Ezek együttes figyelembevételével kerültek meghatározásra a **TEMATIKUS ÉS TERÜLETI CÉLOK (RÉSZCÉLOK)**, melyek megvalósítása eredményeként Pestszentlőrinc-Pestszentimre a jövőben alkalmassá válik a kitűzött jövőkép elérésére.

A helyzetelemzés feltárta a fejlesztés szempontjából fontos azon összefüggéseket, amelyek alapján az átfogó célok nem különíthetők el élesen egymástól, ami azt jelenti, hogy a célok sem csoportosíthatók kizárólag egy-egy átfogó cél alá. Ennek összefüggéseit a 3.3. fejezet táblázatban mutatja be.

2.1. Pestszentlőrinc-Pestszentimre átfogó fejlesztését szolgáló célok meghatározása

Átfogó célok

- Aktív, sportos, képzett, összetartó helyi társadalom
- Komfortos és biztonságos, minőségi, zöld (kert)városi lakókörnyezet
- A helyi gazdasági, a szolgáltatási és a kreatív-innovatív szereplők számára egyaránt vonzó vállalkozási környezet

A I. ▶ Aktív, sportos, képzett, összetartó helyi társadalom

A kerületben az iskolai végzettség és az aktív munkavállalók jövedelmi viszonyai tekintetében a kerületrészek között markáns különbségek rajzolódnak ki. Míg a kertvárosi területeken többnyire magasabb társadalmi státuszú lakosság él, addig a lakótelepek, különösen a Havanna lakótelep a fővárosi viszonylatban alacsony ingatlanárak miatt elsősorban a szegénységi migráció célterülete.

Az elmúlt években a kerületben nőtt az időskorúak aránya, így a legtöbb budapesti kerülethez és magyarországi településhez hasonlóan a XVIII. kerületnek is elsősorban az elöregedő lakosság miatt felmerülő problémákkal kell szembenéznie. Jelentős különbségek rajzolódnak ki a kerületrészi szintű korcsoporti vizsgálatok alapján: az elöregedő népesség leginkább a Lakatos-lakótelepen és Szent Lőrinc-telepen él, míg a legfiatalosabb korszerkezettel a kertvárosi, főként újépítésű házakból álló területek rendelkeznek.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata számára – bár eszközei korlátozottak a fenti folyamatok befolyásolására – fontos, hogy lehetőségeihez mérten sokoldalúan gondoskodjon lakóiról, s rendelkezésére álló eszközeivel csökkentse a társadalmi különbségek mélyülésének veszélyét.

A kerület lakosai számára elérhetővé kell tenni mindazon szolgáltatásokat és eszközöket, melyek biztosítják az egészség megőrzését, a szociális biztonságot és a munkaerőpiacon való sikeres részvételt.

A kerület célja, hogy az oktatási-nevelési intézmények és az intézményen kívüli szolgáltatások már a gyermek- és ifjúsági korban megfelelő alapot nyújtsanak a továbbtanulás, szakmaszerzés

esélyének biztosítására, alkalmasak legyenek a társadalmi, kulturális háttérből származó hátrányok mérséklésére.

Az önkormányzati és a központi igazgatás alá tartozó intézmények infrastrukturális feltételeinek javítása mellett az ellátás színvonalát is megfelelő szintre kell emelni, biztosítani kell az ellátásban dolgozók ismereteinek, tudásának folyamatos bővítését, megújítását.

Az aktív és időskorú lakosság esetében is meg kell teremteni azokat a lehetőségeket, melyek elősegítik az öngondoskodás szintjének a növekedését az egészségmegőrzés területén, valamint azt, hogy a munkavállalási korúak élni tudjanak azokkal a képzési, átképzési lehetőségekkel, melyek adott esetben fejlődésüket vagy a munka világába való visszatérésüket biztosíthatja.

Fontos cél, hogy a kerületben élők egészségi állapota javuljon, hiszen a megfelelő fizikai, szellemi és pszichés állapot teszi alkalmassá a lakosokat, hogy képesek legyenek munkájuk, munkahelyük megtartására, új ismeretek megszerzésére, az aktívan és egészségesen megélt életévek meghosszabbítására. Ennek érdekében javítani kell az ellátórendszer működési feltételeit, a prevenciók szűrővizsgálatok körének bővítését és a lakosság részvételi aktivitásának növelését.

Ugyanakkor a valódi prevenció záloga az egészséges életmód és az aktív életvitel népszerűsítése. A kerület önkormányzata fontosnak tartja, hogy a jövőben is biztosítsa, lehetőleg minden korosztály speciális igényeire tekintettel a sportolás, testmozgás feltételeit.

Nagyon fontos cél a társadalmi összetartozás erősítése, a közösségi élet feltételeinek megteremtése, többek között a kulturális, sport és helyi identitást erősítő rendezvényeken keresztül.

A II. ► Komfortos és biztonságos, minőségi, zöld (kert)városi lakókörnyezet

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Budapest elővárosi zónájában helyezkedik el, így területének nagy részén a kertvárosias jelleg jellemző, zöld és csendes városrészekkel. Kisebb, ám annál intenzívebben beépített területén lakótelepek helyezkednek el, ahol a kerület lakosságának közel egyharmada él. A lakótelepek egy része jó adottságú, a nagy zöldfelületek és az átgondolt, arányos telepítés miatt kellemes lakóminőségű (Lakatos úti lakótelep, Szent Lőrinc-lakótelep), míg a Havanna lakótelep alacsony presztízsének kialakulásában minden bizonnyal jelentős szerepet játszik léptéktelen, monoton telepítése, kellemetlen térarányai, épülettömegei.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzatának célja, hogy a lakói számára a biztonságos, megfelelő szolgáltatásokban gazdag, zöld, minőségi lakókörnyezet biztosított legyen.

A kerület alapvetően mind a kertvárosias, családi házas övezetben, mind a lakótelepi, paneles beépítések esetében megfelelő adottságokkal rendelkezik a zöldfelületekben gazdag és élhető lakókörnyezet kialakításához. A különböző típusú területeken eltérő eszközöket szükséges alkalmazni a zöldfelületek fejlesztésére.

A lakótelepeken a környezet zöldfelületi rehabilitációja folytatódhat, ahol már nemcsak az új fejlesztések, de a meglévők megfelelő minőségben történő fenntartása is feladat. Közösségi kezdeményezésekkel a parkgondozás feladata megosztható, mely a szabadtéri rekreációs funkciók telepítésével valódi közösségi térként működhet.

A kertvárosi területeken a településkarakter meghatározó elemei az utcai fasorok. Minőségi megújításuk a zöldfelületi rendszer fejlesztésének fontos eszköze, a zöldfelületi intenzitás növelése, illetve a környezeti terhelések csökkentése révén.

A fasorok telepítése az Üllői út mentén a legsürgetőbb: a kerületet átszelő, legforgalmasabb út környezetének élhetőbbé tétele, városközponti funkciójának erősítése az egész kerületet érintő fejlesztési célok közül az egyik legkiemelkedőbb. A megújítás egyik fontos eleme a közút két oldalára tervezett fasor, mely enyhíti a forgalom által okozott környezeti terhelést, javítja a gyalogosok komfortérzetét, és a központot a kiskereskedések számára is vonzóbbá teszi.

A kerületközpont fejlesztésénél fontos a központképző, intézményi funkciók és a reprezentatív városi közterek (pl. Kossuth tér környéke) szinergiájának erősítése, a szolgáltató és kereskedelmi funkciók megfelelő gyalogos kapcsolatokkal történő összefűzése. Az Üllői úton a villamos elhelyezésének kedvezőbb keresztmetszeti kialakítása a jobb funkcionális elrendezés mellett teret adhat az épített környezet, az utcakép minőségi átalakulásának is.

A kerületben jelentős egybefüggő erdőterületek találhatóak. Ezek a területek a kerületi lakosság számára rendkívüli jó lehetőséget adnak a szabadtéri közösségi, sport és rekreációs tevékenységekre. Ezért a jelenleg alacsony rekreációs értékkel bíró Péterhalmi-erdő közjóléti funkciójának erősítése és az erdőterület megközelítésének javítása, valamint a Bókay-kert megkezdett fejlesztéseinek folytatása kiemelt cél a zöldhálózat megújítása során.

A zöldfelület fejlesztése mellett az épített értékek számba vétele és védelme, valamint felújításuk támogatása is fontos célja a kerületnek. Az új építések, felújítások értékteremtő szemlélete pedig a városkép minőségének javítását hozza magával.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzata saját eszközeivel folyamatosan erősíteni kívánja a közbiztonságot és a közlekedésbiztonságot, melyben mind a lakossággal, mind az érintett rendvédelmi szervezetekkel aktívan együttműködik, valamint kezdeményező szerepet vállal az egészséges lakókörnyezet feltételeinek javítását célzó intézkedések területén.

A III. ► A helyi gazdasági, a szolgáltatási és a kreatív-innovatív szereplők számára egyaránt vonzó vállalkozási környezet

Pestszentimre-Pestszentlőrinc lakóövezeti jellégéből adódóan a Főváros többi kerületével összehasonlításban nem bír jelentős gazdasági súllyal (huszonhárom kerületből a tizennegyedik a sorban), azonban a környező kerületekkel és településekkel összehasonlításban kimagasló mértékű jövedelme származik iparűzési adóból. A kerület gazdaságában a szolgáltató szektornak van a legnagyobb súlya, mely főként a válság során jelentős visszaesést elszenvedő építőipar „rovására” alakult így. A kerületben működő nagyvállalatok jórészt a repülőtérhez kötődő tevékenységet végeznek. A vállalkozások túlnyomó többségét egyébként a mikro- és kisvállalkozások alkotják. Ez alapján elmondható, hogy a kerület gazdaságfejlesztési tevékenysége alapvetően a repülőtér adta potenciálok kiaknázására, illetve a kerületi kisvállalkozások helyzetbehozására irányul.

A kerület egyik kiemelt célja, hogy a főváros délkeleti térségének gazdasági, közlekedési és oktatási központjává váljon. A repülőtér térségét kiemelt gazdasági övezetté kívánja fejleszteni a kerület, az üzleti-, egészség- és konferenciaturizmusra alapozva.

A repülőtérhez kötődő közlekedési/szállítási funkciók a térség kereskedelmi kapu jellegét, illetve logisztikai központ szerepét növelhetik. Továbbá a reptér környezete kifejezetten vonzó a kreatív-innovatív illetve a szolgáltató ipar szereplői számára, így napjaink dinamikusan fejlődő szereplőit vonzza be a kerület életébe.

A repülőtér és környezete adta lehetőségek jobb kihasználást és a gazdasági szereplők idevonzását alapozta meg a helyi gazdaság élénkítését célzó airLED nemzetközi projektben való részvétel. Az

együttműködés egyik eredménye a Regionális Fejlesztési Koordinációs Testület létrejötte. A projektben való részvétel célja egy olyan „Airport City” létrehozásának megalapozása volt, mely a gazdaságélénkítés mellett a repülőtér térségének városszövetbe való integrálását is elősegíti.

A gazdaságfejlesztés szempontjából kiemelten fontos a környező településekkel való szorosabb együttműködés kialakítása, s ennek révén az összehangolt befektetési elvek érvényesítése. Emellett a repülőtérhez kapcsolódó gazdaságélénkítéshez elengedhetetlen a (közlekedési) infrastruktúra-fejlesztés.

Pestszentimre-Pestszentlőrinc önkormányzata a maga eszközeivel is hozzájárul a helyi gazdaság fejlesztéséhez. A kerület gazdaságfejlesztési koncepciójának egyik fontos célja a hagyományos kiskereskedelmi övezetek fejlesztése, többek között a városrehabilitációs, illetve egyéb településfejlesztési projektekkel összhangban. Ezek a projektek nem csak egy hangsúlyosabb városközpont kialakulásához járulnak hozzá, hanem választ adhatnak az Üllői út jelenlegi problémáira. A közterek és a kisvállalkozások fejlődése szinergikus hatást fejt ki, egymást erősíti a két folyamat.

A vállalkozások fejlesztését segíti a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamarával való együttműködés, illetve az Önkormányzat településrendezési és szabályozási eszközökkel is elő kívánja segíteni a helyi gazdaság élénkítését (pl. az ingatlanértékek alakításán keresztül).

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzata saját eszközeivel folyamatosan hozzá kíván járulni a helyi gazdasági, a szolgáltatási és a kreatív-innovatív szereplők számára egyaránt vonzó vállalkozási környezet megteremtéséhez, s ennek érdekében mind a gazdasági élet szereplőivel, mind a szomszédos településekkel aktívan együttműködik, valamint kezdeményező szerepet vállal a fejlődő gazdaság igényeihez igazodó környezet létrehozásában.

2.2. Tematikus (T) és területi (TR) részcélok, valamint a beavatkozások területi egységeinek meghatározása

T1 ▶ Összetartó, lokálpatrióta közösség

Pestszentlőrinc és Pestszentimre együttesen alkotják a XVIII. kerületet, de a két településrész történeti és településszerkezeti okokból élesen elkülönül, s az itt élők is vagy „szentimrei” vagy „szentlőrinci” identitással rendelkeznek, a teljes kerülettel kevésbé azonosulnak. A két terület között fennálló fejlesztési különbségeket Pestszentimre városközpontjának megújítása, a Havanna telep szociális városrehabilitációja és egyéb fejlesztések révén részben sikerült csökkenteni.

A kerület célja, hogy valódi, lakóhelyükhöz kötődő, szolidáris közösségek jöjjenek létre.

A kerületi közösségi élet két fontos helyszíne a Pestszentimrei Közösségi Ház, illetve a Kondor Béla Közösségi Ház és Intézményei, ez utóbbi a társadalmi problémákkal küzdő, és a fejlesztések ellenére stigmatizált Havanna lakótelep életében tölt be fontos szerepet. A kerület kiemelt célja, hogy a fennálló társadalmi konfliktusok csökkentése érdekében a Havanna lakótelep helyzetét és megítélését tovább javítsa, illetve a kerület lakótelepein jellemző, idősök és fiatalok közti, főként a térhasználati módokból fakadó ellentéteket oldja, többek között közösségi programok révén.

A kerület életében fontos szerepet játszanak a civil, egyházi és nemzetiségi szervezetek. Az Önkormányzat célja, hogy a már működő támogatási rendszer fenntartásával, de a működési jellegű támogatások mellett a konkrét akciókra fordított támogatás mértékének növelésével tovább erősítse a helyi szervezetek közösségépítő tevékenységét. Emellett a jelenleg inkább elszigetelten működő civilek közötti együttműködést kívánja erősíteni a kerület.

Fontos cél továbbá a szociális szolgáltatások fejlesztése, kiemelt tekintettel az idősök (szociális alapú) ellátására, és az idősök nappali ellátása, illetve a hajléktalan emberek ellátása kapcsán jelentkező igényre. A színvonalas szociális ellátás érdekében erősíteni kell az együttműködést a gyermekjóléti szolgáltatók és a védőnői szolgálat, valamint az oktatási intézmények között.

A kerület célja, hogy a már eddig is sikeresen működő közfoglalkoztatás programot, annak újításával együtt (pl. a motiváció-növelő mozgóbérrendszer, továbbfoglalkoztatás önkormányzati cégeknél) tovább vigye, és így hozzájáruljon a tartósan munkanélküliek helyzetének javításához.

→→ Beavatkozási eszközök

- Szélesebb körű, minden korosztály számára elérhető közösségi programok, kulturális aktivitás;
- Lokálpatriotizmus erősítése, neves kerületiek megismertetése a lakossággal, tanulmányi ösztöndíj programok;
- Szemléletformálás a tudatos egészségmegőrzés, a közösségi és helytörténeti értékek megőrzése és fejlesztése, valamint a társadalmi szolidaritás területén;
- Szociális szolgáltatások hatékonyságnövelése, idősgondozás bővítése;
- Közösségerősítő programok szervezése;
- Civil, egyházi és nemzetiségi szervezetek kezdeményezéseinek támogatása;
- Szegregált és szegregációval veszélyeztetett területek problémáinak komplex kezelése;
- Hatékony, motiváló és értékteremtő közmunkaprogram.

T2

► Színvonalas közszolgáltatások, fenntarthatóan működő intézményrendszer

Pestszentlőrinc és Pestszentimre lakosságának ellátását a közszolgáltatások széles köre biztosítja, jól felkészült, elhivatott szakemberekkel, megfelelő infrastrukturális kapacitásokkal. Ugyanakkor a meglévő szolgáltatások egy része egyenlőtlenül oszlik meg, és bizonyos területeken kapacitáshiány is jelentkezik. A negatív szociodemográfiai folyamatok, a társadalmi leszakadás megakadályozásának, illetve a különbségek csökkentésének igénye a közszolgáltatások működését is új kihívások elé állítja.

A kerület önkormányzatának célja, együttműködve a lakosság ellátásában közreműködő egyéb szervezetekkel, hogy növelje a közszolgáltatások színvonalát, megfelelő tudású és számú szakember foglalkoztatása mellett megújítsa a szolgáltatásoknak helyt adó épületeket és azok eszközellátottságát.

Az egészségmegőrzés, a munkaerőpiacon való érvényesülés, a szocio-kulturális háttérből adódó hátrányok mérséklése és a nehéz élethelyzetekben való segítségnyújtás fontos eszközét jelentik ma az önkormányzat biztosította humán közszolgáltatások. Pestszentlőrinc és Pestszentimre a főváros egyik legdinamikusabban növekvő népességével rendelkező kerülete. Ezért az egyes területek fejlesztéseit hosszú távon úgy kell megvalósítani, hogy azok képesek legyenek a lakossági igényekre rugalmasan reagálni, mind mennyiségi, mind területi vonatkozásban. Így biztosítható csak az új beköltözők által támasztott igények (pl. kellő mennyiségű óvodai férőhely biztosítás) kielégítése. A valódi hosszú távú hatások érdekében a megkezdett programokat fenntartható módon kell megtervezni és a szinergiák kiaknázása érdekében az egyes részterületek közötti koordinációt, együttműködést erősíteni. Az igényekre alapozott, korszerű infrastrukturális feltételek mellett történő ellátás egyben biztosítja a rendszer fenntarthatóságát, az intézmények és közvetetten a közpénzekkel való gazdálkodás hatékonyságát.

A szociális, oktatási és egészségügyi szolgáltatások fejlesztése mellett az önkormányzat kiemelten fontosnak tartja a közösségi, kulturális élet élénkítését a programkínálat színesítése, az intézmények megújítása és a szabadterei közösségi terek fejlesztése révén.

→→ Beavatkozási eszközök

- Széles körű, színvonalas közszolgáltatások, melyek hozzájárulnak a lakosság egészségi állapotának javításához, foglalkoztatottsági szintjének, képzettségének növeléséhez, jövedelemszerzési esélyeinek javításához, a társadalmi-szociális vagy egészségi helyzetből adódó hátrányok csökkentéséhez;
- A lakossági igényekre rugalmasan reagáló, térben is az igények szerint alakítható, fenntartható közszolgáltatási intézmények;
- Szolgáltatások könnyű elérhetőségének biztosítása;
- Kulturális-közösségi intézmények fejlesztése, megújítása;
- Közösségi események, ifjúsági programok szervezése;
- Bölcsődék, nevelési, oktatási intézmények minőségi fejlesztése, kapacitások rugalmas alakítása;
- Művészeti oktatás fejlesztése, bevonása a kerület kulturális életébe;
- Jól szervezett, hatékony, polgárbarát önkormányzati hivatal működtetése.

T3**► Aktív, egészséges és sportos lakosság**

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata kiemelt jelentőséget tulajdonít a sportnak, mint az aktív, egészséges életmód egyik legfontosabb eszközének. A kerületben számos sportközpont található (pl. Bókay-kert, Lőrinci Sportcsarnok és sportpályái), melyek sokféle szolgáltatást biztosítanak a sportolni vágyó helyieknek, továbbá a sportklubok száma és tevékenysége is számottevő. Az elmúlt években jelentős sport-fejlesztések történtek a kerületben (pl. műfüves focipályák telepítése az MLSZ támogatásának jóvoltából.).

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja, hogy a sportolási és rekreációs lehetőségek tovább bővüljenek a kerületben, ezért a meglévő infrastruktúráját fejleszteni kívánja.

A középtávú tervek között szerepel a Bókay-kert fejlesztése, továbbá egyes épületek felújítása, a Pestszentimrei Sportkastély megközelítésének javítása. A Péterhalmi-erdő közjóléti erdővé történt átminősítése tovább növelheti a kerület rekreációs lehetőségeit. Tervezett még az Erőmű-tó rekultivációja szabadidős területté.

A fiatalok egészséges fejlődése érdekében növelni kell a tornatermek számát, hogy biztosítva legyen a mindennapos testneveléshez szükséges infrastruktúra.

Kiemelten fontos cél a felnőtt házi orvosok számának növelése. Ezen túlmenően a lakosság egészség-védelme érdekében fenn kell tartani a nagy népszerűséggel bíró felnőtt szűrőprogramokat és a gyermekek szűrési programját, illetve a hetedik osztályos lányok HPV elleni oltását.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzata saját eszközeivel, valamint a helyi szervezetekkel, intézményekkel való együttműködésen keresztül tovább javítja a helyi sportolási és rekreációs lehetőségeket, a lakosság igényeihez igazítva. Mindezek által hozzájárul ahhoz, hogy minden kerületben élő számára biztosítva legyenek a sportolási és rekreációs lehetőségek, illetve az egészséges élethez szükséges szolgáltatások.

→→ Beavatkozási eszközök

- Meglévő és tervezett rekreációs, sport- és aktív szabadidős területek fejlesztése, kínálatbővítése, minden korosztály számára elérhetően;
- Kerékpárutak létesítése és kerékpárbarát közlekedési rendszer preferálása;
- Prevenációs, szűrő programok folytatása, a bevont kínálati kör és célcsoportok bővítése;
- Sportélet támogatása, népszerűsítése, a bevont sportágak és célcsoportok szélesítése;
- Rekreációs, sport- és aktív szabadidős infrastruktúra fejlesztése ;
- Óvodai, iskolai sportinfrastruktúra fejlesztése;
- Meglévő sport és közösségi létesítmények kapacitásának optimális kihasználása;
- Szabadidős és közlekedési célú kerékpározás lehetőségeinek, biztonságának fejlesztése;
- Környezeti terhelés csökkentése;
- A klímavédelem fontosságának hangsúlyozása környezettudatos szemléletformálással.

T4

► Minőségi, energiahatékony, változatos társadalmi-szociális igényeket kielégítő lakásállomány

Pestszentlőrinc-Pestszentimre lakásállománya a 2008. évi gazdasági válságot követően csak mérsékelten gyarapodott, az azonos évek budapesti adatait alapul véve látható, hogy a kerület lakásépítési piaca a fővárosénál erőteljesebb recessziót szenvedett el. A vállalkozói lakásépítés visszaszorulása mellett a magánérős, jellemzően családi házas lakásépítés szintje is visszaesett. A foglalkoztatási helyzet romlásával, a háztartások jövedelmi helyzetének csökkenésével párhuzamosan a lakásállományban is tapasztalható a felújítások elmaradása, a felhalmozódó fizikai, műszaki problémák, melyek a településképet is negatívan befolyásolják. A lakosság egyre nagyobb része számára jelent problémát a lakhatással kapcsolatos költségek fedezése.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja, hogy hosszú távon a kerület lakásállományának minőségi összetétele javuljon, a lakáspiacon a lakások értékállósága növekedjen, az energiahatékonyági korszerűsítéseknek köszönhetően a lakásfenntartás költségei csökkenjenek.

A lakásállomány minőségi összetételében szükség van az új építésű lakások számának növelésére, mely a képzett, munkajövedelemmel rendelkező rétegek számára vonzó célponttá teszi Pestszentlőrinc-Pestszentimrét.

A lakótelepeken az épületek és a kapcsolódó közterületek, közösségi terek komplex szemlélettel megkezdett rehabilitációjának folytatása szükséges, információval, szaktanácsadással segítve a társasházakat az energiahatékonyági beruházásokhoz szükséges sikeres pályázásban.

Mind a lakótelepi, mind a hagyományos kertvárosi területeken komplex programokkal kell segíteni azoknak a területeknek a megújítását, ahol a fizikai leromlás mellett a társadalmi problémák, az elszegényedés veszélye fennáll. A lakásállomány és a környezet megújítása mellett ezekben a programokban az itt élőket célzó felzárkóztató intézkedéseknek, projektelemeknek is helyet kell kapniuk.

Az épületállomány energia-hatékony felújításának pénzügyi és szakmai támogatása ösztönzőleg hat, és a lakók elégtelen saját forrásai kiegészíthetőek. Az összetett problémákkal bíró lakótelepi házak megújítása, és az energia megtakarítást célzó épület-felújítások mellett külön kerületi programot kell alkotni az önkormányzati bérlakások és intézmények fejlesztésére.

Az önkormányzati tulajdonú bérlakások számát hosszú távon az igények alakulásának monitorozásával szükséges szinten tartani, az állomány minőségi összetételének fejlesztése mellett. A jó minőségű önkormányzati bérlakás-állomány lehetőséget ad a képzett fiatalok, illetve a hiányszakmák munkavállalóinak helyben tartására.

→→ Beavatkozási eszközök

- Lakótelepek rehabilitációjának folytatása, lakótelepi lakások minőségi javítása;
- Lakásállomány minőségi megújítása, gazdaságos fenntartás feltételeinek növelése;
- Önkormányzati bérlakás-állomány felülvizsgálata és minőségi fejlesztése;
- Szolgálati lakások kialakításának megalapozása közszolgáltatási hiányszakmák munkavállalói számára;
- Lakossági energiahatékonyági és megújuló beruházások ösztönzése, támogatása és tanácsadás;
- Lakótelepeken (különösen a Havannán) a nagy egybefüggő épülettömegek hősziget hatásának oldása;
- Városi mikroklíma javítása zöldtetők elterjedtebb használatával.

T5

► Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer

Pestszentlőrinc-Pestszentimre zöldfelületi rendszere hiányos: egyes lakóterületek zöldfelületi ellátottsága nem megfelelő, a közparkok, közkertek megújításra szorulnak, a közcélú zöldterületek aránya a budapesti átlag alatt van, és területi eloszlásuk egyenlőtlen.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja, hogy a kerület jól funkcionáló zöldfelületi rendszerrel bírjon, amely nagyban javítja a lakosság életminőségét.

Az egészség megőrzésének alapvető feltétele a rendszeres testmozgás, a szellemi és fizikai kikapcsolódás is. A közhasználatú zöldfelületek elengedhetetlen színterei a szabadtéri sportolási és rekreációs tevékenységeknek, egyben a közösségi lét színterei.

A közterületi zöldhálózat hatékony megújítása egy ütemezett zöldhálózati-rendszerterv keretében valósítható meg. A minőségi zöldfelületi rendszer részei a felújított, funkciójukat megfelelően betöltő területi és vonalas jellegű zöldfelületi elemek. A kerület közparkjainak, közkertjeinek bővítésére kevés lehetőség mutatkozik, ezért elsősorban a meglévő zöldterületek védelme és funkcióbővítő fejlesztése szükséges sportolási és játszó lehetőségeket biztosítva a különböző korosztályok számára. A zöldterületek megújítása során szem előtt kell tartani az újabb fajta rekreációs igényeket (pl. extrém sportok, kutya-futtatók). Új pihenőpark kialakítására van lehetőség az Erőmű-tó környezetében és a Thököly utca, Haladás utca közötti önkormányzati tulajdonban lévő területen.

A jelenleg alacsony rekreációs értékkel bíró Péterhalmi-erdő – Országos Erdőállomány Adattár és TSZT 2015 szerinti – közjóléti erdő besorolásának megfelelő funkció erősítése, az erdőterület megközelítésének javítása kiemelt cél a zöldhálózat megújítása során. A településkarakter meghatározó elemei az utcai fasorok. Minőségi megújításuk a zöldfelületi rendszer fejlesztésének fontos eszköze, a zöldfelületi intenzitás növelése, illetve a környezeti terhelések csökkentése révén. A környezeti terhelések mérséklése a zöldfelületek rekreációs értékének növekedésével is jár.

→→ Beavatkozási eszközök

- Környezetbarát közlekedés: CO₂-kibocsátás, zaj- és légszennyezés csökkentése;
- Erdőterületek rekreációs hasznosítása;
- Kertvárosi arculat - közterületi zöldfelületek (fasorok) fejlesztése;
- A főútvonalak mentén fasorok telepítésével a városkarakter minőségi javítása;
- Közparkok, közkertek, játszóterek optimális területi eloszlása, differenciált funkciókínálat kialakítása, fenntartás színvonalának javítása;
- Környezeti terhelések, konfliktusok mérséklése;
- Az erdők használatához biztonságos megközelítés és használati infrastruktúra kiépítése;
- Az erdőterületeket kezelő Pilisi Parkerdővel folyó tárgyalások lehetőségének kihasználása a közjóléti erdő funkció erősítésére.

T6**► Új, megújuló, jól működő közösségi terek**

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja, hogy a kerület közösségi terei bővüljenek, s a megújítások során a fő szempont a helyi lakosság, és azon belüli is a fiatalok szabadidős igényeinek kielégítése legyen.

A kerület közösségi életében jelentős szerepet játszik a Pestszentimrei Községi Ház, illetve a Kondor Béla Községi Ház és Intézményei, programjaik népszerűek. Kiemelt szerepűek a helyi sport intézmények, melyek a szabadidő aktív, közösségi eltöltésére adnak módot. Pestszentimre-Pestszentlőrinc Önkormányzatának fontos célja, hogy a kulturális és sport-intézmények fenntartását biztosítsa, kínálatukat szélesítse, s a kerületben élő különböző lakossági csoportok igényeire reflektálva alakítsa azok programját, szolgáltatásait.

A kerület kiemelt célja az itt élő fiatalok szabadidős lehetőségeinek bővítése, hiszen a lakófunkció erőteljes dominanciája miatt a kulturális és szórakozási lehetőségek jelenleg nem kielégítőek. Ezt többek között különböző programok, klubok, mozi helybehozásával lehet orvosolni. A fiatalok bevonásával működő civil szervezetek támogatásával is hozzá kíván járulni a kerület a szabadidős lehetőségek színesítéséhez. Ezen túl a szabadtéri közösségi terek fejlesztése is fontos cél: a zöldterületek, rekreációs intézmények funkcióbővítése, korszerűsítése révén azok kiváló szabadtéri találkozási pontokká válhatnak a fiatalok számára.

A lakóterületek közterületeinek fejlesztése is kiemelt törekvése a kerületnek, ezért a közbiztonságra és a településképre (építészet, közterületek állapota, parkolás rendezése) jelentős figyelmet fordít, valamint újszerű köztéri funkciók telepítésével is hozzá kíván járulni a minőségi, a közösségi igényeire választ adó terek kialakításához.

A fenntarthatóság szempontjait szem előtt tartva a kerületnek további célja, hogy a közvilágítás megújításával (pl. LED fényforrások telepítése) egyidejűleg javítsa például a közbiztonságot és csökkentse az energiafelhasználást.

→→ Beavatkozási eszközök

- Községi események, ifjúsági programok lebonyolítása;
- Civil szektor kezdeményezéseinek támogatása;
- Szemléletformálás a közrend és a közbiztonság területén;
- Lakótelepi zöldterületek rehabilitációja;
- Szabadtéri közösségi helyek kialakítása;
- A közterületek minőségi átalakításának előfeltételeként a lakossági parkolás rendezése;
- Közvilágítási hálózatok korszerűsítése, LED fényforrások alkalmazása, valamint intelligens vezérlések alkalmazása.

T7

► A kerület igényeit figyelembe vevő fejlett térségi elérhetőség

Budapest országos szintű közúti és vasúthálózat elemei áthaladnak a kerület határoló területein, egyben ezek biztosítanak közvetlenül országos hálózati jelentőségű kapcsolatot Pestszentlőrinc–Pestszentimre számára. A közúti forgalom jellemzően sugárirányúan a Ferihegyi repülőtérre vezető úton, az Üllői úton és a Nagykőrösi úton bonyolódik. A fővároson belüli elhelyezkedés és a közúthálózat adottságai folytán a szomszédos települések irányából a városközpont felé irányuló jelentős közúti átmenő forgalom jelentkezik. A főúthálózat túlterhelt, a forgalom súlyos környezeti problémákat okoz részben az átmenő forgalomnak köszönhetően. Pestszentlőrinc–Pestszentimre területén, illetve annak határán a balesetveszély szempontjából meghatározó szintbeni közúti-vasúti átjárók a Nyugati pályaudvarra befutó vasútvonalakon találhatóak, melyek sok esetben a szomszédos kerületek elérését is akadályozzák.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre célja, hogy a felsorolt kapcsolatok jól elérhetőek, a kapcsolódó csomópontok biztonságosak és jól kiépítettek legyenek. A szintbeni vasúti keresztezések átépüljenek. Az átmenő forgalom környezeti terhelése csökkenjen.

A fővárosi szándékokkal összhangban a Gyömrői út fejlesztése a kerület érdekeit is szolgálja, helyzetbe hozva a repülőtér melletti lehetséges gazdasági területeket. Fontos azonban, hogy ennek megvalósulása a kerület igényeinek (környezeti terhelés csökkentése, megfelelő kapcsolatok a kerületi hálózattal) figyelembe vételével történjen.

A közösségi közlekedési fejlesztések célja, hogy Pestszentlőrinc-Pestszentimréről mind a belváros és a jelentős forgalomvonzó létesítmények környezetbarát közösségi közlekedési eszközökkel, rövid idő alatt – magas szolgáltatási színvonalat nyújtva – kényelmesen és biztonságosan elérhetőek legyenek, versenyképes alternatívát teremtve a jelenleg az egyéni gépjármű közlekedést igénybe vevők számára.

A kerület egyéb gazdasági telephelyeinek, kereskedelmi létesítményeinek megfelelő elérhetősége a versenyképesség egyik meghatározó eleme, melyek megfelelő feltárása lazán beépített, környezeti szempontból kevésbé érzékeny területeken haladva a szomszédos kerületek irányába való eljutást is biztosítja.

→→ Beavatkozási eszközök

- Az országos közlekedési infrastruktúra-hálózati szempontból kedvező közlekedési kapcsolatok további erősítése, a kerületi igények érvényesítése;
- Mind a kerületközi, mind a kerületen belüli töredezett térszerkezet és a gyenge belső területi kohézió okozta problémák feloldása a belső közlekedési hálózat és a külső kapcsolatok javításával (a harántirányú eljutási lehetőségeket is javító alaphálózati infrastruktúra hiányzó elemeinek kialakítása, fejlesztése), ill. a gazdasági területek elérését szolgáló infrastruktúraelemek kiépítésével;
- A közúti, tömegközlekedési és kerékpáros közlekedési hálózatok összehangolt, rendszerszemléletű fejlesztése a fővárosi, valamint az érintett kerületek közötti partnerségben, kezdeményező városfejlesztési szemlélet érvényesítésével;
- Közúti elérhetőséget javító és a meglévő közúti elemek tehermentesítését biztosító fejlesztések;
- Kötőpályás közösségi és városi-elővárosi vasúti közlekedés fejlesztésének elősegítése, megfelelő ráhordás és kényelmes módváltás kialakítása, P+R, B+R kialakítása;
- A térségi kerékpározás (Eurovelo) támogatása.

T8

► A helyi mobilitást előtérbe helyező, a külső hálózathoz jól kapcsolódó, fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer

A közlekedést biztosító közúthálózat harántirányú kapcsolatai mind a kerületek között, mind kerületen belül hiányosak. A kerület közlekedésének tehermentesítését gátolja az arra alkalmas harántirányú utak – Királyhágó út, Lakatos út, Ráday Gedeon út – nem megfelelő kapcsolódása a Ferihegyi repülőtérre vezető úthoz. Kiemelkedő jelentőségű az Üllői úton közlekedő villamos vonal, azonban ennek kialakítása, keresztmetszeti elhelyezése kedvezőtlen, a határoló terület funkcióit korlátozza. A domborzati adottságok, valamint a meghatározóan lakó funkciójú területfelhasználás túlnyomó részén lakó-pihenő övezetbe, Tempó30 zónába sorolt közúthálózat kerékpározásra kedvező feltételeket biztosít.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja a közlekedésből származó károsanyag-kibocsájtás, a zaj- és légszennyezés csökkentése, az egyre növekvő motorizációs szint (a személygépjármű-ellátottság növekedése) mellett a közlekedés és a környezet konfliktusainak elsősorban forgalomtechnikai- és forgalomszabályozási elemekkel való enyhítése, elhárítása.

A közlekedés fenntartható, kiegyensúlyozott fejlesztése érdekében az elkerülhető, személygépkocsival történő helyváltoztatások számát mérsékelni kell. A mobilitási igényeket környezetkímélő eszközökkel, elsősorban a közösségi közlekedés - a fővárosi közlekedés-fejlesztési elképzelésekkel összhangban lévő - elérhetőségének javításával, a közlekedési eszköz-váltás lehetőségeinek megteremtésével, valamint a gyalogos- és kerékpáros-barát közlekedés preferálásával kell lebonyolítani.

A kerületközponti területek funkcióinak felélesztése és a lakótelepek megújítása során az egyéni gépjármű-közlekedés az átmenő forgalom tehermentesítéssel, valamint a parkolás szabályozásával csökkenthető. A gyalogos-és kerékpáros forgalom növekedését gyalogosforgalmi övezetek további kijelölésével, valamint differenciált kerékpárút-hálózat és az azt kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésével kell elősegíteni. Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja, hogy fokozza a gyalogos és kerékpáros forgalomban résztvevők biztonságát is. A magasabb rendű utak által határolt területeken belül a Tempo30 és Lakó-pihenő övezetek kijelölése és a környezetbarát, „szelíd” közlekedési módok (gyalogos és kerékpáros közlekedés) előtérbe helyezése együttesen növelik a közlekedés biztonságát.

→→ Beavatkozási eszközök

- A helyi közlekedési igényeknek megfelelő kerékpáros közlekedés feltételeinek megteremtése, differenciált hálózat kialakítása;
- Gyalogos és kerékpárbarát rendszerek fejlesztése, népszerűsítése;
- A közösségi közlekedés előnyben részesítése, közösségi közlekedési hálózatok tényleges igényeket kielégítő fejlesztése, módváltás feltételeinek biztosítása;
- A forgalomszabályozási és utas-tájékoztatási rendszer további fejlesztése;
- Közlekedésbiztonsági fejlesztések;
- Átmenő forgalom mérséklése, túlterhelt csomópontok bővítése, balesetveszély miatti átépítése;
- A zaj- és légszennyezés (CO₂) csökkentése komplex, összvárosi szintű stratégiák keretében;
- A lakóterületeken érzékelhető zajterhelés közlekedési (repülőtér, átmenő forgalom) konfliktusainak oldása;
- A lakossági parkolás rendezés: a lakótelepek esetében többletférőhelyek létesítése, a kertvárosi területeken a túlépítések ésszerű korlátozása, valamint a közterületek rendezése.

T9**► Harmonikus épített környezet és minőségi közterületek**

Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzatának célja a harmonikus épített környezet és a minőségi közterületek biztosítása. Az épített környezet minőségének javítása hozzájárul a kerület lakóinak jólétéhez, élhetőbbé teszi a lakókörnyezetet, segíti a kerületi identitás megerősödését, hozzájárul Pestszentlőrinc-Pestszentimre elismertségéhez, a kerület vonzóbbá válásához a látogatók, a befektetők és a lakóhelyet keresők számára, és egyúttal szemléletformáló szerepet is betölthet, így közvetetten a magánterületek minőségének javulását is segíti.

A kerület célja, hogy biztosítsa a megfelelő építészeti minőséget elérő, a városképet javító épületek megjelenését. Ennek egyik hatásos eszköze a településképi véleményezés rendszerének aktív működtetése.

A jó példák bemutatására is szolgál a helyi építészeti értékek védelme, amely magában foglalja az egyedi épületek mellett a jellegzetes településképi, értékes településszerkezetet érintő területi védelmét is. Az értékek azonosítását követő védelem alá helyezést ki kell egészíteni anyagi támogatással a védett elemek megőrzése érdekében. A homogén kertvárosias, lakófunkció által dominált területek használatához, megjelenéséhez és élhetőségéhez jelentősen hozzájárulnak a városszerkezetet tagoló városi terek zöldfelületeikkel és építészeti karakterükkel, karbantartásukról és felújításukról gondoskodni kell.

A közterületek speciális formáját képviselik a lakótelepi épületek közötti területek, amelyek rendezése, a parkolási problémák megoldása önkormányzati kontroll mellett kezdhető meg, a zöldfelületek megővését szem előtt tartva. Ezen területeket fejlesztése kiemelten fontos a közösségfejlesztés szempontjából is. A fiatalok számára vonzó, tartalmas időtöltést biztosító közterületi elemek javítják a fiatalok minőségi szabadidő-elöltési lehetőségeit, ezért akár prevenciók funkciójuk is lehet. A több generáció számára is vonzó területek (pl. közösségi kertek, szabadtéri fitness-eszközök és idősek játszótere egymás mellé telepítése) pedig csökkenthetik a lakótelepekre jellemző generációs konfliktusokat.

A közterületek rendezettségének, tisztaságának megőrzése, illetve javítása érdekében szemléletformáló szándékkal köztisztasági programok indítása javasolt városrészenként, amelyek a lakosság környezettudatosságának erősítését is szolgálhatják, ezáltal jobban magukénak érezve a közvagyon.

A komplex területhasználat révén elkerülhetőek a fölösleges utazások, előnyhöz jutnak a környezetbarát, „szelíd” közlekedési módok. A kis távolságok pénzt, időt és energiát takarítanak meg, hozzájárulnak a város élhetőségéhez. A kompakt településszerkezet révén csökken az infrastruktúrák kiépítésének és fenntartásának költsége, hatékonyabb a városüzemeltetés.

A kompakt, vegyes területhasználat a kerület egyes részein már kialakult – ott ennek megőrzése szükséges –, míg a nagy egybefüggő kertvárosias területeken szükség van a lakófunkciót kiegészítő tevékenységek bővítésére. Intézményi, lakossági szolgáltatást biztosító funkciók megtelepedésének helye van az Üllői út mentén. Az Üllői út fejlesztését egy egységes koncepció, „arculatprogram” mentén érdemes végrehajtani, melynek egyik legfontosabb eleme az út „humanizálása”, gyalogos-baráttá tétele, például fasorok telepítésével. Az Üllői út kerület-központi szakaszát övező lakótelepi és városközponti területek összekapcsolása, gyalogos-prioritású zónává alakítása, a városépítészeti minőségének fejlesztésével jó példává válhat a minőségi közterületek kialakításának gyakorlatára.

A rekreációs területeket fejlesztése során kiemelten fontos a Péterhalmi-erdő és a Bókay-kert fejlesztése, illetve a barnamezős területek fejlesztési lehetőségeinek áttekintése.

→→ Beavatkozási eszközök

- Településképi véleményezési eljárás útján értékőrzés és értékteremtés, színvonalas építészeti minőség megkövetelése;
- Akcióterületek meghatározása, felülvizsgálata;

-
- Új szerkezeti terv leképezése kerületi szintre, új Kerületi Építési Szabályzat (KÉSZ) készítése;
  - Közterületek fejlesztése, rendbentartása, lakossági szemléletmód változtatása, bevonás erősítése;
  - Tagolt, sokszínű, élhető, területtakarékos városszerkezet preferálása;
  - Kompakt, vegyes területhasználat elősegítése a központi területen;
  - Belső területi tartalékok kihasználása;
  - Színvonalas építészeti minőség megkövetelése új építéseknel és meglévő épületek felújításánál egyaránt;
  - Beépítésre nem szánt területek megőrzése, természetvédelmi, zöldfelületi, környezetrendezési szempontok hatékonyabb érvényre juttatása;
  - Zöld- és egyéb közösségi, rekreációs területek fejlesztése;
  - Gazdaságilag kevésbé hasznosítható barnamezős területeken zöldfelületek létesítése, növelése (Erőmű-tó környezete, Nefelejcs utca – Haladás utca által határolt egykori hulladéklerakó rehabilitációja);
  - Veszélyeztetett, degradálódott lakóterületek csökkentése;
  - A környezeti konfliktusok mérséklése a területhasználat optimalizálásával;
  - Csapadékvíz kezelésének megoldása (pl. tározókban való gyűjtés, szikkasztás), különösen a kerület mélyfekvésű területein.

T10 ► Fenntartható és korszerű önkormányzati vagyongazdálkodás

A kerületi vagyongazdálkodás három fő szegmense a közterület-használat, a középületek fenntartása és az ingatlangazdálkodás. A közterület-használat egyfelől bevételt generál az önkormányzat számára használati díjak révén, másfelől viszont üzemeltetési és fenntartási feladatokat jelent a kerületi vagyongazdálkodásért felelős Városgazda XVIII. kerület Nonprofit Zrt. számára.

A középületek üzemeltetése nem termel számottevő bevételt, fenntartásuk, üzemeltetésüket azonban biztosítani kell, melynek költségeit az állami támogatás csak részben fedezi. Az ingatlangazdálkodásból származó közép- és hosszú távú bérbeadás kiszámítható bevételt jelent az önkormányzat számára, azonban a lakásgazdálkodás jelenlegi működését ésszerűsíteni szükséges.

Az önkormányzat rendkívül fontosnak tartja az önkormányzati ingatlanvagyon energetikai korszerűsítését, hiszen ezzel hosszú távon fenntarthatóbbá teszi a működést mind pénzügyi (csökkenő energiakiadások), mind környezeti (csökkenő energiafelhasználás) szempontból.

A Városgazda 18 Zrt. 2015-ös adatai szerint 84 vizsgált kerületi intézmény épülete jelentős része energetikailag elavult, komplex megújításra szorul. A kerület számára nagyon fontos cél, hogy a már megújult épületek után további középületek energiahatékony felújítása is megvalósuljon. A nemzetközi projektekben való részvétel (RE-Block, RE-SEEties), illetve a kerületi energetikai tanácsnok alkalmazása olyan jelentős, naprakész tudáshoz juttatták az önkormányzatot, mely megalapozza az energiahatékony beruházások komplex tervezését és megvalósítását. Mindezek a tevékenységek jól mutatják a Pestszentlőrinc-Pestszentimre valódi elköteleződését az energetikai felújítások, illetve a fenntarthatóság mellett.

A kerületnek célja az igényekhez alkalmazkodó és fenntartható bérlakás-üzemeltetési gyakorlat kialakítása, mely a jelenlegi lakásgazdálkodás ésszerűsítését, a lakások felújítását és energiahatékonyágának javítását, valamint bérbeadásba vont lakások számának növelését jelentheti. A szociális célú lakások bérlői számára az eladósodás megelőzésére és az adósságok felhalmozásának kezelésre érdemes külön eszközöket alkalmazni (képzés, adósságkezelési szolgáltatás, lakások energiahatékonyágának növelése és így a fenntartási költségeinek csökkentése). A költségelví, illetve piaci alapon bérbe-adott lakások számának növelése hozzájárul a bevételek gyarapodásához. Fontos cél továbbá, a fejlesztésre alkalmas önkormányzati területek növelése a kerületi gazdálkodásban, különös tekintettel a reptér környékére.

→→ Beavatkozási eszközök

- Középületek korszerűsítése és költséghatékony átalakítása;
- Energhatékonyág korszerűsítések és megújuló energiaforrások alkalmazása önkormányzati intézmények energiafelhasználásának fedezésére;
- Aktív ingatlangazdálkodás;
- Telekvagyon racionalizálása;
- Bérlemények gazdaságossági szempontok szerinti hasznosítása;
- Lakásgazdálkodás ésszerűsítése.

TR 1

► Sokoldalú kerületközpont helyben elérhető minőségi szolgáltatásokkal

A kerület központjának Pestszentlőrincen a Kossuth tér és környezete tekinthető, ugyanakkor a kerületnek igazán klasszikus központja nincs. A központképző – elsősorban intézményi – funkciók (pl.: a Városháza) és a reprezentatív városi terek (pl.: a Kossuth Lajos tér környezete) egymást nem erősítik. Ellentmondásos helyzetet teremt, hogy az Üllői úton, a központi tengelyen lévő térsor nem képes a központ szerepét betölteni, a nagy átmenő forgalom, valamint az épületek alacsonyabb beépítési sűrűsége és formája miatt. A nagy átmenő forgalom kétélű fejlesztési erőként hat: a gépjárműforgalomnak inkább a zavaró hatása érvényesül, nincsenek parkolási felületek, a villamos is inkább elválasztó, mint felfűző hatású a kialakítása miatt. A relatíve alacsony gyalogos forgalom (mint lehetséges használók) miatt a kereskedelmi, szolgáltató funkciók a fennmaradás határán működnek, fejlesztő igényt nem generálnak - az épületállomány városközponti karakterhez megfelelőbb átalakulása ezért jelen állapotában nem várható.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre célja egy gazdasági szempontból is erős, sokoldalú kerületközpont: a központképző intézményi és a kiskereskedelmi funkciók erősítése révén a helyi vállalozási kedv fellendítése, egy hangsúlyos, többfunkciós központi hely kialakítása.

A kerület fontos első lépéseket tett annak irányába, hogy a központ vonzó találkozóhellyé váljon, és egyben attraktív legyen majd a szolgáltató, kereskedelmi vállalkozások számára. Az épített környezet megkezdett minőségjavító fejlesztéseit folytatni kell, a létrejövő vonzó környezettel segítve a vállalkozások megerősödését, valamint számuk növekedését, továbbá a kereskedelmi-szolgáltatási kínálat összetételének és minőségének fejlesztését.

A fizikai környezet megkezdett fejlesztése hozzájárul a központ vonzóbbá, értékesebbé válásához, megújulhatnak a közterek, a zöldfelületek, az épített értékek. További fejlesztése segítheti, hogy könnyebben használhatóvá váljon a terület a gyalogosok, kerékpárosok számára, rendezettebbek legyenek a parkolási lehetőségek.

A gazdasági környezet, a szolgáltatások javítása révén komplexebb funkciókínálat jelenik meg, lehetőséghez és versenyképességi előnyhöz jut a helyi kiskereskedelem, növekszik a kerület vonzereje, megújulnak a kulturális létesítmények. Mindezek által erősödik a helyi identitás.

Az elérhetőséget javítani szükséges, a közlekedési tengelyeket fejleszteni kell arculatilag és használhatóság tekintetében egyaránt. A nagy forgalmú közlekedési tengelyek mellett elhelyezkedő gazdasági hasznosításra alkalmas területek vonatkozásában cél a lakókörnyezetet nem zavaró, magas hozzáadott értéket előállító gazdasági tevékenységek jelenlétének megerősítése, ezáltal biztosítva a kerület fővárosi foglalkoztatási szerepének növelését.

→→ Beavatkozási eszközök

- Kerületközpont fejlesztése: a központképző, intézményi funkciók és a reprezentatív városi közterek (pl. Kossuth Lajos tér környéke) szinergiájának erősítése;
- Széles spektrumú kereskedelmi-szolgáltatási hálózat kialakítása;
- Helyi kiskereskedelem támogatása, piac gyalogos megközelíthetőségének erősítése;
- Közterületek minőségjavítása, sétálóutcák szerepe, gyalogos- és kerékpáros-barát rendszerek preferálása;
- Az Üllői út lineáris térsor központoszervező szerepének erősítése, a városképi minőség javítása, az akadályozó jelentős átmenő forgalom csökkentése, a villamospálya áthelyezésével kedvezőbb keresztmetszeti kialakítás.

TR 2

► Tudás-, készség- és zöldalapú innovatív gazdaságfejlesztés – megújuló barnamezős területek felhasználásával

Pestszentlőrinc-Pestszentimre gazdasági, foglalkoztatási mutatóit a válság átmenetileg gyengítette, de a mutatók lassan ugyan, de az utóbbi évben javulni kezdtek. A vállalkozások összetételében visszaszorult a szekunder szektor a terciér szektor „javára”, ez főként a válság építőiparra gyakorolt negatív hatásának tudható be. A kerületben a tőkeerős nagyvállalatok jórészt a repülőtérhez kötődnek.

Szükség van a meglévő vállalkozások versenyképességének, termelékenységének erősítésére, ennek érdekében fontos, hogy a szektor szereplői élni tudjanak a támogatott finanszírozási lehetőségekkel, megfelelő vállalozási ismeretekkel rendelkezzenek, növeljék érdekérvényesítő erejüket és kooperáljanak egymással.

A repülőtér és térsége adta lehetőségek kiaknázását és a gazdasági szereplők idevonzását alapozta meg a helyi gazdaság élénkítését célzó airLED (*Local Economic Development in Airport Catchment Areas című*) projektben való részvétel, melynek egyik eredménye a Regionális Fejlesztési Koordinációs Testület létrejötte. A projektben való részvétel célja egy „Airport City” létrehozása, mely a gazdaságélénkítés mellett a repülőtér térségének városszövetbe való integrálását is elősegíti. Továbbá a reptér környezete kifejezetten vonzó a kreatív-innovatív, illetve a szolgáltató ipar szereplői számára, így napjaink dinamikusan fejlődő szereplőit integrálhatja be a kerület életébe.

Növelni kell a vállalati körben is az anyag-és energiatakarékos technológiák és innovatív eljárások alkalmazását, az energiahatékonysági beruházások szintjét.

Pestszentimre-Pestszentlőrinc fontos célja kerületben található barnamezős területek rekultivációjának megkezdése, majd hasznosítása.

→→ Beavatkozási eszközök

- Befektetői vállalkozói kedv erősítése, beruházók támogatása, ösztönzése;
- Magas hozzáadott értéket előállító, környezetbarát technológiákat alkalmazó vállalkozások támogatása;
- Környezetbarát technológiák, zöldfelületi arány növelése, megújuló energiaforrások alkalmazása;
- Gazdasági telephelykínálat bővítése alulhasznosított ingatlanok bevonásával; barnamezős területek közlekedési feltárásának fejlesztése; műszakilag igénybevett területek kármentesítése, újrahasznosítása;
- Vállalkozóbarát önkormányzati szerep erősítése; megújulást, átalakulást segítő jogi, szabályozási környezet megteremtése; üzleti szolgáltató szektor megjelenésének elősegítése;
- KKV-k telephelyfejlesztésének elősegítése;
- Alulhasznosított területek kezelése, az FRSZ-ben biztosított fejlesztési potenciál megfelelő kihasználása a fejlesztési stratégiában rögzítettek mentén;
- A városi környezet minőségének javítására és a hulladék-újrahasznosítási arány növelésére irányuló beruházások - EU által - kiemelt szerepéből fakadó lehetőségek kihasználása a 2014-2020-as programozási időszakban.

TR 3 ► **A repülőtér környezete Budapest várostérségének dinamikusan fejlődő gazdasági és egészségügyi szolgáltatási övezete**

Hazánk utasforgalom és áruforgalom szempontjából is legjelentősebb nemzetközi repülőtere mind területileg, mind pedig a helyi gazdaságban betöltött szerepe révén markánsan elkülönül a kerület többi részétől. A Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér esetében a nemzetközi logisztika szerepe, ill. a légitikötői forgalom kiszolgálására települt vállalkozások szolgáltató tevékenysége a meghatározó.

A terület koncentrálja a nemzetgazdaság és a helyi gazdaság számára is kiemelkedő értéket termelő, jelentős adót fizető vállalkozásokat, így a repülőtér jelenlétének köszönhetően a XVIII. kerület számottevő gazdasági potenciállal rendelkezik.

Pestszentlőrinc-Pestszentimre önkormányzatának hosszú távú célja, hogy a repülőtér térségét kiemelt gazdasági övezetté fejlessze az üzleti-, egészség- és konferenciaturizmusra alapozva.

A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér a 3,5 milliós közép-magyarországi felvevőpiac, a javuló nemzetközi és helyi gazdasági környezet, valamint a kitartóan növekedő utasforgalom erősíti a repülőtéri térség gazdasági potenciálját.

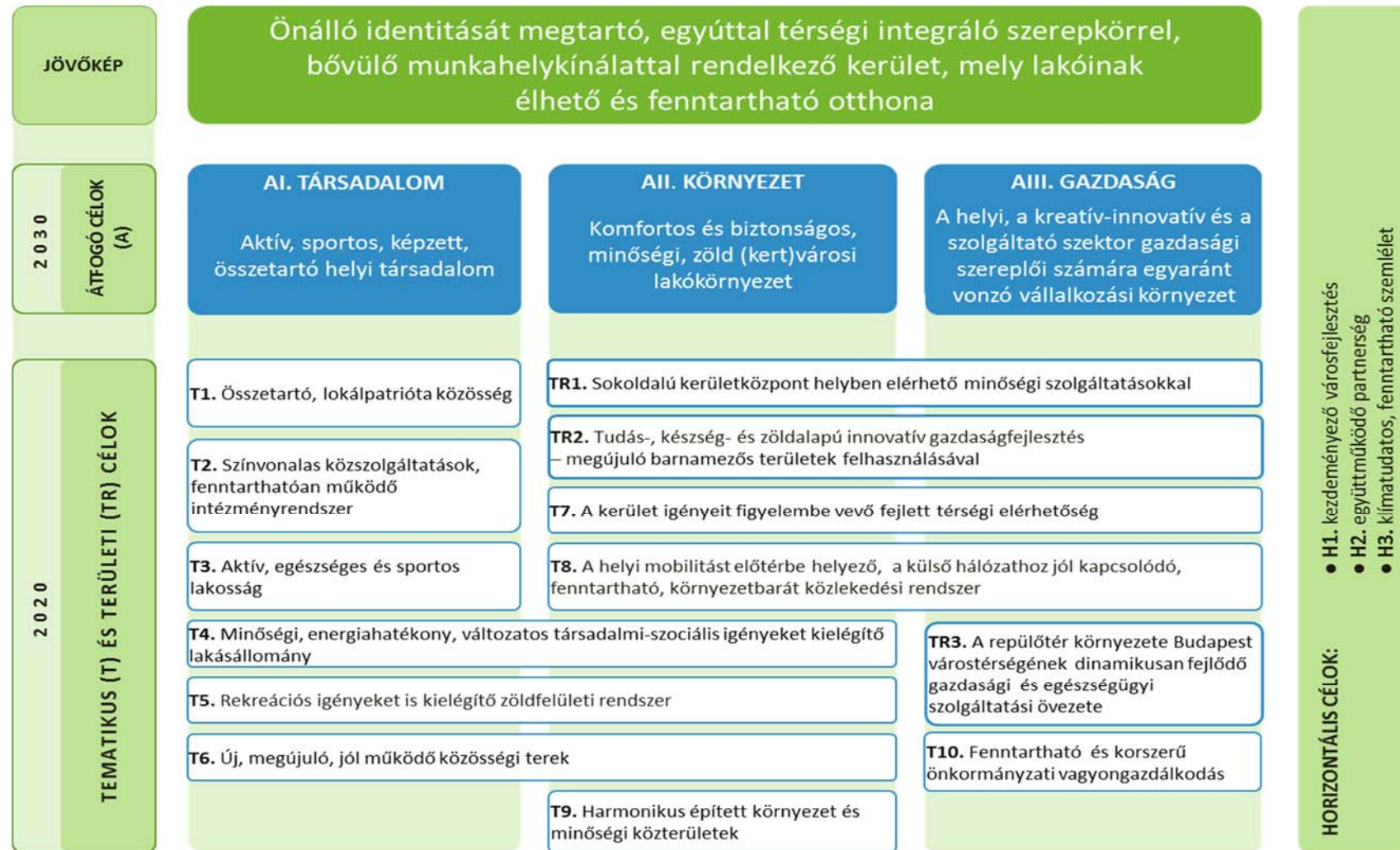
Pestszentlőrinc-Pestszentimre Önkormányzata vezető partnerként vett részt az airLED projektben, melynek egyik fő célja a „repülőtérváros” vízióját szem előtt tartva egy integrált tervezési folyamat előmozdítása volt a közép-európai repülőterek vonzáskörzeteiben, melynek keretében kidolgozásra került a reptéri térség hosszú távú fejlesztési koncepciója. A sikeresen lezárult projekt folytatásaként az önkormányzat céljai között szerepel egy, a repülőtér közelségére alapozott térségi klaszter megalakítása is.

A kerület gazdaságfejlesztési törekvései között hangsúlyos elem a magas hozzáadott értéket képviselő innovatív iparágak megtelepedésének és továbbfejlesztésének a támogatása. E célt hivatott szolgálni - egyebek között - a repülőtér térségének „Airport City”-ként történő, jövőbeli pozicionálása.

→→ **Beavatkozási eszközök**

- Fejlesztési koncepciók kidolgozása az érintett szereplők és szakértők bevonásával, Ferihegy Gazdaság- és Térségfejlesztési Klaszter létrehozása;
- Intenzív együttműködés a fővárossal, a szomszédos kerületekkel, agglomerációval, Pest megyével a repülőtéri zóna fejlesztése érdekében (fejlesztések összehangolása, befektetők vonzása, lobbizás, érdekérvényesítés);
- Kapuszerep gazdaságfejlesztő hatásának kihasználása;
- Térségi egészség-turisztikai és kulturális vonzerő növelése;
- Konferencia- és üzleti turizmus feltételeinek megalapozása;
- Zöld- és barnamezős ingatlanfejlesztés, kínálati portfólió létrehozása;
- Helyi kiskereskedelem erősítése, specifikus, vonzó kínálat megteremtésének elősegítése.

2.3. A jövőkép, a településfejlesztési elvek, az átfogó célok és részcélok kapcsolata

1. ábra: Célszisztéma

Fontos megjegyezni, hogy az együttesen Tematikus és területi céloknak nevezett középtávú célrendszer egyik rész célja sem sorolható be a Társadalom – Környezet – Gazdaság klasszikus tematikus felosztás alapján egyértelműen, hiszen közvetve egy-egy rész cél akár mindhárom területhez kapcsolódhat. Így a középtávú (2020) célrendszerben a három átfogó (2030) cél alá történő besorolás elsősorban a könnyebb áttekinthetőséget szolgálja. Az alábbi táblázat ezeket a mélyebb összefüggéseket, szinergiákat szemlélteti a hosszú- és középtávú célrendszerben:

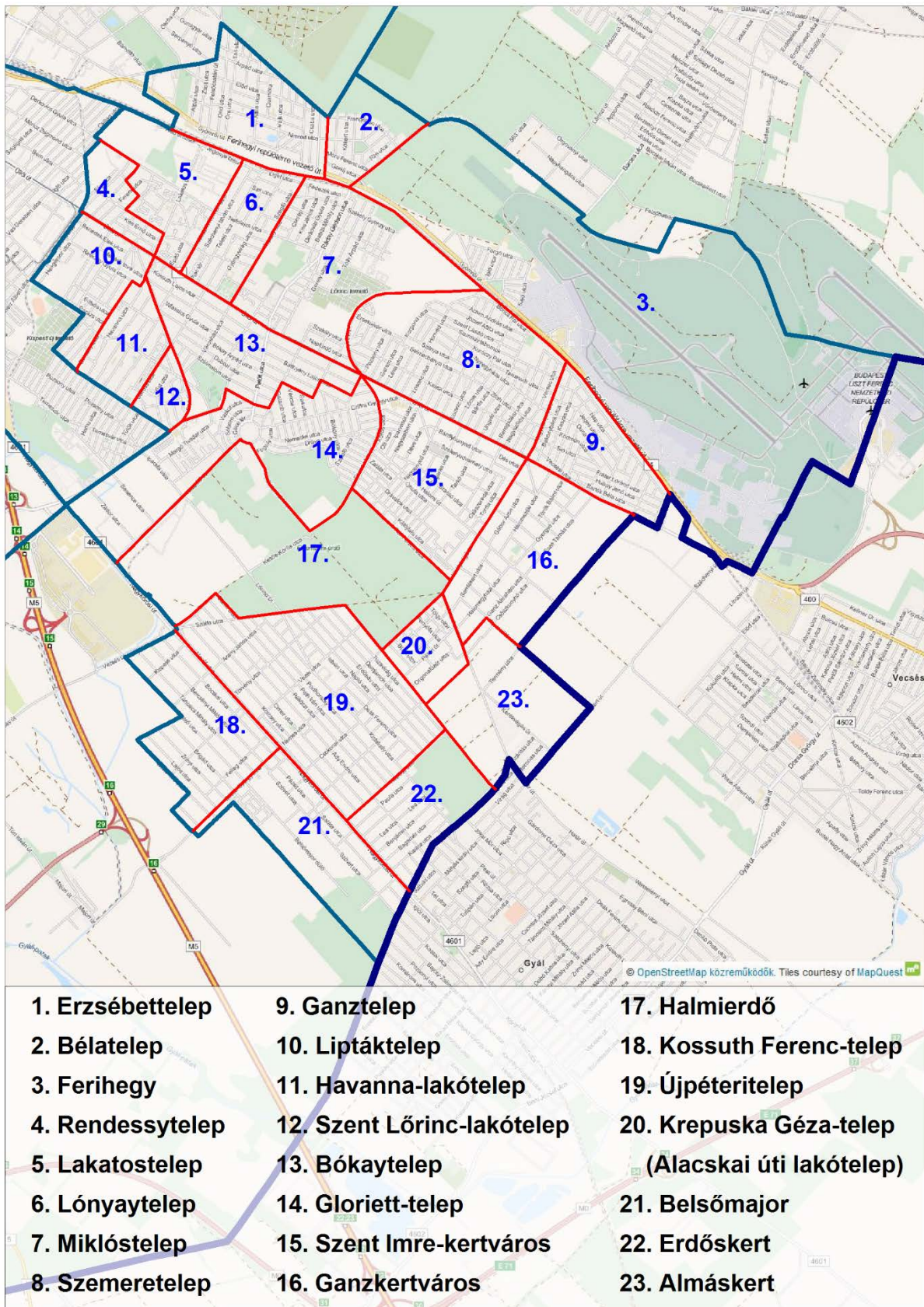
Hosszútávú átfogó és középtávú tematikus-területi célok (részcélok) kapcsolata	Aktív, sportos, képzett, összetartó helyi társadalom	Komfortos és biztonságos, minőségi, zöld (kert)városi lakókörnyezet	A helyi, a kreatív-innovatív és a szolgáltató szektor gazdasági szereplői számára egyaránt vonzó
Összetartó, lokálpatrióta közösség	●●●		
Színvonalas közszolgáltatások, fenntarthatóan működő intézményrendszer	●●	●	○
Aktív, egészséges és sportos lakosság	●●●	●●	○
Minőségi, energiahatékony, változatos igényeket kielégítő lakásállomány	●●●	●●	●
Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer	●●	●●●	●
Új, megújuló, jól működő közösségi terek	●●●	●●	●
Sokoldalú kerületközpont helyben elérhető minőségi szolgáltatásokkal	●●●	●	●●
Tudás-, készség- és zöldalapú innovatív gazdaságfejlesztés – megújuló barmezős területek felhasználásával	●	●●	●●●
A kerület igényeit figyelembe vevő fejlett térségi elérhetőség	●	●●●	●●●
A helyi mobilitást előtérbe helyező, a külső hálózathoz jól kapcsolódó, fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer	●●	●●●	●●
Harmonikus épített környezet és minőségi közterületek	●●	●●●	●
A repülőtér környezete Budapest várostérségének dinamikus fejlődő gazdasági és egészségügyi szolgáltatási övezete	●	●	●●●
Fenntartható és korszerű önkormányzati vagyongazdálkodás	●●	●●●	●●

●●● erős szoros kapcsolat / ●● szoros kapcsolat / ● közepesen szoros kapcsolat / ○ nincs közvetlen kapcsolat

1. táblázat: Átfogó célok és a részcélok kapcsolata

2.4. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

2. ábra: A XVIII. kerület településrészei

Az alábbiakban bemutatásra kerülnek az egyes tematikus és területi célok a csoportosított településrészek vonatkozásában. A csoportosítást a településrészek hasonló adottságai indokolják, melyből következik, hogy a hasonló adottságú településrészek hasonlóképpen viszonyulnak a részcélokhoz.

A csoportok a következők:

- Nagyvárosias, illetve központi jellegű városrészek
- Kertvárosias városrészek
- Jellemzően heterogén, illetve egyedi karakterű városrészek

Nagyvárosias, illetve központi jellegű településrészek

A nagyvárosias, illetve központi jellegű településrészek közé tartozik a Lakatostelep, a Lónyaytelep, a Havanna-lakótelep, a Szent Lőrinc-lakótelep, és a Krepuska Géza-telep (Alacskai úti lakótelep).

A településrészek klasszikus lakótelepeire jellemző az idősök és fiatalok közötti, főként a térhasználati módokból fakadó ellentét. Ezek oldását többek között közösségi programokkal lehet elérni, amellyel a közösség összetartó ereje nő. A lakótelepeket (első sorban a Havanna lakótelepeket) jellemzően csak átmeneti otthonának tekinti a fiatal lakosság, amelynek egyenes következménye a lakótelepi lakosság előregedése. Ez óvodai kapacitásfelesleget idéz elő, illetve nagyobb igényt támaszt az időskori ellátás intézményeire. A Krepuska Géza-telep új építésű lakótelepén ugyanakkor intézményfejlesztés szükséges. Ezért az egyes területek fejlesztéseit hosszú távon úgy kell megvalósítani, hogy azok képesek legyenek a lakossági igényekre rugalmasan reagálni, mind mennyiségi, mind területi vonatkozásban.

A Havanna-, a Lakatos úti és a Szent Lőrinc-lakótelepeken az épületek és a kapcsolódó közterületek, közösségi terek komplex szemlélettel megkezdett rehabilitációjának folytatása szükséges, információval, szaktanácsadással segítve a társasházakat az energiahatékonysági beruházásokhoz szükséges sikeres pályázásban. Ugyancsak komplex programokkal kell segíteni azoknak a részeknek a megújítását, ahol a fizikai leromlás mellett a társadalmi problémák, az elszegényedés veszélye fennáll. Ugyanakkor az infrastrukturális beavatkozások mellett hasonló hangsúlyt kell fektetni az itt élők felzárkóztatását célzó intézkedésekre is.

A lakótelepi épületek közötti területek – melyek a közterületek speciális formáját képviselik – rendezése, a parkolási problémák megoldása önkormányzati kontroll mellett kezdhető meg, a zöldfelületek megóvását szem előtt tartva. Ezen területek fejlesztése kiemelten fontos a közösségfejlesztés szempontjából is.

A kerület központjának a Lónyaytelepen lévő Kossuth tér és környezete tekinthető, ugyanakkor a kerületnek igazán klasszikus (egy tér köré szerveződő) központja nincs. Ellentmondásos helyzetet teremt, hogy az Üllői úton – a központi tengelyen – lévő központi funkcióban lévő térsor nem képes a központ szerepét betölteni a nagy átmenő forgalom, valamint az épületek alacsonyabb beépítési sűrűsége és formája miatt. A gépjárműforgalom zavaró hatása, a parkolási felületek szűkös volta, a villamos – inkább elválasztó, mint felfűző hatású – kialakítása egyszerre érvényesül. A relatíve alacsony gyalogos forgalom (mint lehetséges használók) miatt a kereskedelmi, szolgáltató funkciók a fennmaradás határán működnek, fejlesztő igényt nem generálnak - az épületállomány városközponti karakterhez megfelelőbb átalakulása ezért jelen állapotában nem várható.

A kerületközponti területek funkcióinak felélesztése és a lakótelepek megújítása során az egyéni gépjárműközlekedés az átmenő forgalom tehermentesítésével, valamint a parkolás szabályozásával csökkenthető. A gyalogos-és kerékpáros forgalom növekedését gyalogosforgalmi övezetek további kijelölésével, valamint differenciált kerékpárút-hálózat és az azt kiszolgáló infrastruktúra fejlesztésével kell elősegíteni. A további fejlesztések segíthetik, hogy könnyebben használhatóvá váljon a terület a gyalogosok, kerékpárosok számára, rendezettebbek legyenek a parkolási lehetőségek.

A gazdasági környezet, a szolgáltatások javítása révén komplexebb funkciókínálat jelenik meg, lehetőséghez és versenyképességi előnyhöz jut a helyi kiskereskedelem, növekszik a kerület vonzereje, megújulnak a kulturális létesítmények. Mindezek által erősödik a helyi identitás.

Kertvárosias településrészek

Kertvárosias településrészek közé tartozik Erzsébettelep, Bélatelepe, Szemeretelepe, Ganztelepe, Bókaytelepe, Szent Imre-kertváros, Kossuth Ferenc-telepe, Újpétertelepe, de ide sorolhatóak azok a településrészek is, amelyek városszéli elhelyezkedésük okán – egyelőre – nem annyira sűrűn beépítettek: Ganzkertváros, Belsőmajor, Erdőskert és Almáskert.

Ezek a településrészek jellemzően homogén kertvárosias, lakófunkció által dominált területek, amelyek használatához, megjelenéséhez és élıhetőségéhez jelentősen hozzájárulnak a városszerkezetet tagoló városi terek zöldfelületeikkel és építészeti karakterükkel. A nagy egybefüggő kertvárosias területeken a magánérős, jellemzően családi házas lakásépítés, valamint a vállalkozói lakásépítés szintje is visszaesett, ugyanakkor a lakófunkciót kiegészítő tevékenységek bővítésére szükség van.

Habár a kerületben számos sportközpont található (pl. Bókaytelepen a Bókay-kert, Szemeretelepen a Vilmos Endre Sportcentrum, vagy Újpétertelepen a Pestszentimrei Sportkastély), melyek sokféle szolgáltatást biztosítanak a sportolni vágyó helyieknek, ezek fejlesztése, egyes épületek felújítása, megközelítésük javítása szükséges. Noha a kerület közösségi életében kiemelkedő szerepet játszik a Pestszentimrei Községi Ház, szintén szükséges az itt élő fiatalok szabadidős lehetőségeinek bővítése, mivel a szórakozási és a kulturális lehetőségek száma – a lakófunkció erőteljes dominanciája miatt – jelenleg korlátozott.

A lakóterületek közterületeinek fejlesztése a kertvárosias lakóterületeken is cél, különösen a parkolás rendezése tekintetében.

A közösségi közlekedési fejlesztések célja, hogy a távolabbi kertvárosias területekről (Kossuth Ferenc-telepe, Belsőmajor, Újpétertelepe, stb.) kényelmesen és biztonságosan elérhető legyen a kerület központja és alközpontjai (Újpétertelepen Pestszentimre központja, vagy a Béke tér), illetve Budapest belső részei, így teremtve versenyképes alternatívát a jelenleg az egyéni gépjármű-közlekedést igénybe vevők számára. A „szelíd” közlekedési módok közül a kerékpározáshoz kedvező feltételeket biztosítanak a domborzati adottságok, valamint a lakó-pihenő övezetbe, Tempo30 zónába sorolt közúthálózat.

A főközlekedési utak és vasútvonalak mentén elhelyezkedő gazdasági hasznosításra alkalmas területek vonatkozásában cél a lakókörnyezetet nem zavaró, magas hozzáadott értéket előállító gazdasági tevékenységek jelenlétének megerősítése, elsősorban a kertvárosias településrészekben is található barnamezős területek (pl. Szemeretelepe vasúti megállóhely környéki területek, Üllői úti volt laktanya Ganzkertvárosban stb.) hasznosításával. Az innovatív iparágak fejlesztésének és megtelepedésének helyszínéül szolgáló repülőtér környezeteként („Airport City”) Ganzkertváros és Szemeretelepe is számításba vehető.

Jellemzően heterogén, illetve egyedi karakterű településrészek

Pestszentlőrinc-Pestszentimrén találhatóak olyan településrészek, amelyek a fenti két csoportba nem sorolhatóak változatos, egyedi karakterük miatt: Ferihegy, Rendessytelepe, Miklóstelepe, Liptáktelepe, Glorietttelepe, Halmierdő.

Ferihegyen a Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér, – mint a településrész nemcsak területileg, de gazdaságilag is legmeghatározóbb eleme – mellett kertvárosias lakóterület is megjelenik. Mivel a közúti forgalom jellemzően sugárirányúan a Ferihegyi repülőtérre vezető úton/Gyömrői úton zajlik, a fővárosban belüli elhelyezkedés és a közúthálózat adottságai folytán a szomszédos települések irányából a városközpont felé

irányuló jelentős közúti átmenő forgalom jelentkezik. Az átmenő forgalom a lakóterületnél környezeti problémát okoz, mely hatás csökkentése a Gyömrői út fejlesztésénél figyelembe veendő szempont, a repülőtér melletti lehetséges gazdasági területek fejlesztése mellett. Továbbá a repülőtér környezete kifejezetten vonzó a kreatív-innovatív, illetve a szolgáltatóipar szereplői számára. A repülőtér esetében a nemzetközi logisztika szerepe, ill. a légitikötői forgalom kiszolgálására települt vállalkozások szolgáltató tevékenysége a meghatározó.

A **Liptáktelepen** és a **Rendessytelepen** komplex programokkal kell segíteni azoknak a területeknek (elsősorban a Fáy utca környékének) a megújítását, ahol a fizikai leromlás mellett a társadalmi problémák, az elszegényedés veszélye fennáll. A lakásállomány és a környezet megújítása mellett ezekben a programokban az itt élőket célzó felzárkóztató intézkedéseknek, projektelemeknek is helyet kell kapniuk. Ezek mellett a két településrész jelentős barnamezős tartalékokkal (pl. a volt Kispesti Textilgyár, a volt Csipkegyár, Lőrinci Hengermű) is rendelkezik.

Miklóstelepen az Üllői út menti, központképző intézményi, lakossági szolgáltatást biztosító funkciók megjelenését Lónyaytelephez hasonló tényezők (Üllői úti térsor, villamos, parkolási lehetőségek szűkös volta) gátolják. Az egyik legfontosabb elem lehet az Üllői út gyalogosbaráttá tétele (például fasorok telepítésével), vagy a városközponti területek összekapcsolása. A településrész kertvárosias lakóterületekkel rendelkezik, ahol az élhető, minőségi zöld- és közterületek fejlesztése fontos feladat. A Szemeretelep vasúti megálló melletti barnamezős területek jelentős fejlesztési potenciállal bírnak.

Gloriett-telepen a már kialakult kompakt, vegyes területhasználat megőrzése szükséges: a nagy-, kis- és kertvárosias lakóterületek mellett kiegészítő tevékenységek bővítésére alkalmas intézményi és fejlesztési potenciállal rendelkező gazdasági területek is vannak.

Halmierdő településrészen kiemelten fontos a jelenleg alacsony rekreációs értékkel bíró Péterhalmi-erdő közjóléti funkciójának erősítése közjóléti erdővé történő átminősítéssel, valamint – a kerület zöldhálózatának megújítása során – megközelítésének javítása, illetve a Cséry-telep, mint barnamezős terület fejlesztési lehetőségeinek áttekintése.

A tematikus és területi célok települérségi vonatkozásait, vagyis azokat a térségeket, területeket ahol a fejlesztések, beavatkozások – a gazdaság, a társadalom, valamint az épített környezet egyes elemeit tekintve – leképeződnek, a következő táblázat mutatja:

	T1. Összetartó, lokálpatrióta közösség	T2. Színvonalas közszolgáltatások, fenntarthatóan működő intézményrendszer	T3. Aktív, egészséges és sportos lakosság	T4. Minőség, energiahatékony, változatos társadalmi-szociális igényeket kielégítő lakásállomány	T5. Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer	T6. Új, megújuló, jól működő közösségi terek	T7. A kerület igényeit figyelembe vevő fejlett térségi elérhetőség	T8. A helyi mobilitást előtérbe helyező, a külső hálózathoz jól kapcsolódó, fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer	T9. Harmonikus épített környezet és minőségi közterületek	T10. Fenntartható és korszerű önkormányzati vagyongazdálkodás	TR1. Sokoldalú kerületközpont helyben elérhető minőségi szolgáltatásokkal	TR2. Tudás-, készség- és zöldalapú innovatív gazdaságfejlesztés – megújuló barnamezős területek felhasználásával	TR3. A repülőter környezet Budapest várostérségének dinamikus fejlődő gazdasági és egészségügyi szolgáltatási övezete
NAGYVÁROSIAS, ILLETVE KÖZPONTI JELLEGŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK													
5. Lakatostelep	XX	XX	XX	X	XX	XX	X	XX	XX	X	XXX	X	
6. Lónyaytelep	XX	XX	XX	X	XX	XX	X	XX	XX	X	XXX		
11. Havanna-lakótelep	XX	XX	XX	X	XX	XX	X	XX	XX	X	XXX		
12. Szent Lőrinc-lakótelep	XX	XX	XX	X	XX	XX	X	XX	XX	X	XXX		
20. Krepuska Géza-telep	XX	XX	XX	X	XX	XX	X	XX	XX	X	X		
KERTVÁROSIAI TELEPÜLÉSRÉSZEK													
1. Erzsébettelep	XX	X	XX	X	X	X	XX	XX	X	X		X	X
2. Bélatelep	XX	X	XX	X	X	X	XX	XX	X	X			X
8. Szemeretelep	XX	XX	XX	X	X	X	XX	X	XX	X	X	XX	XX

9. Ganztelep	XX		XX	X	X	X	X	X	X	X			XX
13. Bókaytelep	XX	X	XX	X	X		X	XX	X	X	XX		
15. Szent Imre-kertváros	XX	X	XX	X	X	X	X	XX	X	X	XX		
16. Ganzkertváros	XX	X	XX	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
18. Kossuth Ferenc-telep	XX		XX	X	X			X	X	X			
19. Újpéteritelep	XX	X	XX	X	X	X		X	XX	X	X		
21. Belsőmajor	XX	X	XX	X	X	X		X	X	X			
22. Erdőskert	XX	X	XX	X	X	X		X	X	X			
23. Almáskert	XX		XX	X	X	X	X	X	X	X			
JELLEMZŐEN HETEROGÉN, ILLETVE EGYEDI KARAKTERŰ TELEPÜLÉSRÉSZEK													
3. Ferihegy							XXX		X	X		XXX	XXX
4. Rendessytelep	XX		XX	X	X	X		X	X	X		XX	
7. Miklóstelep	XX	XX	XX	XX	X	X	XX	X	X	X	XX	XX	XX
10. Liptáktelep	XX		XX	X	X	X		X	X	X		XX	
14. Gloriett-telep	XX	X	XX	XX	XX	X	X	XX	XX	X	X	XX	
17. Halmierdő					XX	X	X	XXX	X	X		XX	

xxx – fokozott kapcsolat, xx: erős kapcsolat, x: kapcsolat

2. táblázat: A városrészeket érintő részcélok és kapcsolatok

2.5. A koncepció külső összefüggései

A 2014-2020-as időszakra való felkészülés jegyében mind európai, mind hazai szinten számos területfejlesztési terv készült vagy készül, mely magasabb területi szinten jelöl ki fejlesztési irányokat, valamint elkészült Budapest városfejlesztési koncepciója is. Ezek ismerete, figyelembe vétele a koncepció készítése során követelmény. Pestszentlőrinc-Pestszentimre fejlesztési irányai hozzájárulnak a fővárosi, az országos és az uniós célkitűzések teljesítéséhez is – különböző mértékben. A következőkben a TK-ban megfogalmazott célkitűzéseknek az alábbi fejlesztési dokumentumokban megfogalmazott célkitűzésekhez való hozzájárulása kerül bemutatásra:

- Nemzeti Fejlesztés 2030, Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció
- Budapest 2030 Hosszú távú fejlesztési koncepció (továbbiakban: Budapest 2030)

Az **Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (OFTK)** által megfogalmazott nemzeti jövőkép szerint „Magyarország 2030-ban Kelet–Közép-Európa egyik vezető gazdasági és szellemi központja lesz, lakosságának biztonságos megélhetést biztosító, az erőforrások fenntartható használatára épülő versenyképes gazdasággal, azzal összefüggésben gyarapodó népességgel, megerősödött közösségekkel, javuló életminőséggel és környezeti állapottal.”

A nemzeti jövőkép elérése érdekében az OFTK négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt és ezek elérése érdekében specifikus célokat határoz meg, melyek nemzeti jelentőségű ágazati és területi tématerületeket ölelnek fel.

Az OFTK célrendszeréből az illeszkedést a városfejlesztés terén, illetve a Fővárosra megfogalmazott célokon keresztül vizsgáljuk:

OFTK céljai	Pestszentlőrinc-Pestszentimre TK átfogó céljai		
	Aktív, sportos, képzett, összetartó helyi társadalom	Komfortos és biztonságos, minőségi, zöld (kert)városi lakókörnyezet	A helyi gazdasági, a szolgáltatási és a kreatív-innovatív szereplők számára egyaránt vonzó vállalkozási környezet
A városfejlesztés szempontjai és nemzeti prioritásai:			
A fenntartható és harmonikus város-vidék kapcsolat			X
Fenntartható és kompakt városszerkezet		X X X	X
Energiafüggetlenség csökkentése és klímavédelem		X	X
A demográfiai változások - a városi népességfogyás kezelése, a családok és a helyi közösségek megerősítése	X X X	X X	X
A leromlott városrészek hanyatlásának megállítása, megelőzése	X	X X X	X
Együttműködés a többszintű kormányzás jegyében			X
Stratégiai szemlélet a várostérségek tervezésében			X
A helyi és térségi gazdaságfejlesztés			X X X
Stratégiai várostérség-fejlesztés			X

	Aktív, sportos, képzett, összetartó helyi társadalom	Komfortos és biztonságos, minőségi, zöld (kert)városi lakókörnyezet	A helyi gazdasági, a szolgáltatási és a kreatív-innovatív szereplők számára egyaránt vonzó vállalkozási környezet
Budapestre megfogalmazott fejlesztési irányok			
A térségi pozíció erősítése a földrajzi, geopolitikai adottságok kihasználásával.			X X
Összehangolt fejlesztések a várostérségben – feladatmegosztás megszervezése		X	X X
Egységes Budapest – hatékony közigazgatási rendszerrel			X
A népesség megtartása vonzó, egészséges életkörülmények biztosításával, az esélyegyenlőség megerősítésével és a rugalmas lakásstruktúra kialakításával.	X X X	X X	X
Kezdeményező város- és térségfejlesztés, tudás- és készségalapú gazdaságfejlesztés, zöld gazdasági kultúra meggyökereztetése, valamint a turizmusban rejlő gazdasági lehetőségek kihasználása.		X	X X X
A gazdasági fejlődést lehetővé tevő differenciált területi kínálat biztosítása.		X	X X X
A város és a Duna együttélésének megteremtése.	–	–	–
Kiegyensúlyozott városi térszerkezet kialakítása differenciált központrendszerrel, a kompakt város elvének megvalósítása.		X X X	X
A területhasználat és a közlekedés integrált fejlesztése, a városi közösségi közlekedés súlyának növelése.		X X X	X X
Az összmagyarság identitásának erősítése, a Kárpát-medence kulturális központjaként.	X		

Pestszentlőrinc-Pestszentimre TK célja kismértékben (X), közepes mértékben (XX), nagymértékben (XXX) járul hozzá a OFTK 2030 adott céljának eléréséhez

A **Budapest 2030** céljainak meghatározása a szemléleti alapvetések és az átfogó célok alapján történt. A három szemléleti alapvetés (horizontális célok): *élhetőség, fenntarthatóság és esélyegyenlőség*. A négy átfogó cél, melyek alapján a 17 városfejlesztési cél meghatározásra került:

- Budapest az európai városhálózat erős tagja
- Érték- és tudásalapú, fenntartható gazdaság
- Harmonikus, sokszínű városi környezet
- Javuló életminőség, harmonikus együttélés

Budapest 2030 céljai	Pestszentlőrinc-Pestszentimre TK átfogó céljai		
	Aktív, sportos, képzett, összetartó helyi társadalom	Komfortos és biztonságos, minőségi, zöld (kert)városi lakókörnyezet	A helyi gazdasági, a szolgáltatási és a kreatív-innovatív szereplők számára egyaránt vonzó vállalkozási környezet
Kezdeményező városfejlesztés		XX	XX
Partnerség - a jövő közös tervezése a térségben és országosan		X	X X
Egységes Budapest			X
Budapest nemzetközi és európai szerepének erősítése			X X X
Egészséges környezeti feltételek megteremtése	X	X X X	
Klímavédelem és hatékony energiafelhasználás		X X X	X
Az egyedi városkarakter értékalapú megőrzése és fejlesztése		X	
A Dunával együtt élő város	–	–	–
Hatékony, kiegyensúlyozott városszerkezet - kompakt város		X X X	X X
A barnamezős területek a városfejlesztés célterületei		X	X X
Intelligens mobilitás		X X X	X X
Tudás, készség és zöldalapú gazdaságfejlesztés	X	X	X X X
Önfenntartó városgazdálkodási rendszer	X	X X	X
Kulturális sokszínűség megőrzése és fejlesztése	X X X	X	
Humán szolgáltatások optimalizálása	X X X	X	
Igényekhez igazodó, rugalmas lakásstruktúra megteremtése	X X	XX	
Befogadó, támogató és aktív társadalom	X X X		

Pestszentlőrinc-Pestszentimre TK célja kismértékben (X), közepes mértékben (XX), nagymértékben (XXX) járul hozzá a VFK – Budapest 2030 adott céljának eléréséhez

3. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

3.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A koncepció kialakítását részletes helyzetfeltáró, -elemző és -értékelő vizsgálatok alapozták meg, melyek széleskörűen tartalmazzák a statisztikai és egyéb adatforrásból, egyedi adatfelvételtől származó adatokat Pestszentlőrinc-Pestszentimrére vonatkozóan (lásd: Megalapozó munkarészek I. és II. kötet).

3.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a területfelhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

Pestszentlőrinc-Pestszentimre városszerkezetének és térbeli rendjének átalakulása hosszú folyamat, a koncepció időtávjában a térbeli fejlesztések egyes területeken teljesülni tudnak, másutt csak megkezdődik tervezésük. A koncepcióban meghatározott célok alapján a kiegyensúlyozott térbeli rend megteremtése, a kívánatos **területfelhasználás és épített környezet** elérése, az **infrastrukturális hálózatok** fejlesztése és elérhető **természeti környezet** megteremtése a cél.

Rekreációs igényeket is kielégítő zöldfelületi rendszer, mint tematikus cél teljesülését segítheti az erdő- és nagyméretű zöldterületek használhatóságának, elérésének, biztonságának javítása, fejlesztése, minőségi megújítása a Péterhalmi-erdő, a Kapocs utcai erdő, a Csévész utca menti erdő, valamint az Erőmű-tó környezetében.

Harmonikus épített környezet és minőségi közterületek, mint tematikus cél teljesülését segítheti a kertvárosi karakter erősítése, amely történhet a zöldfelületek növelésével, értékteremtéssel, arculatkialakítással.

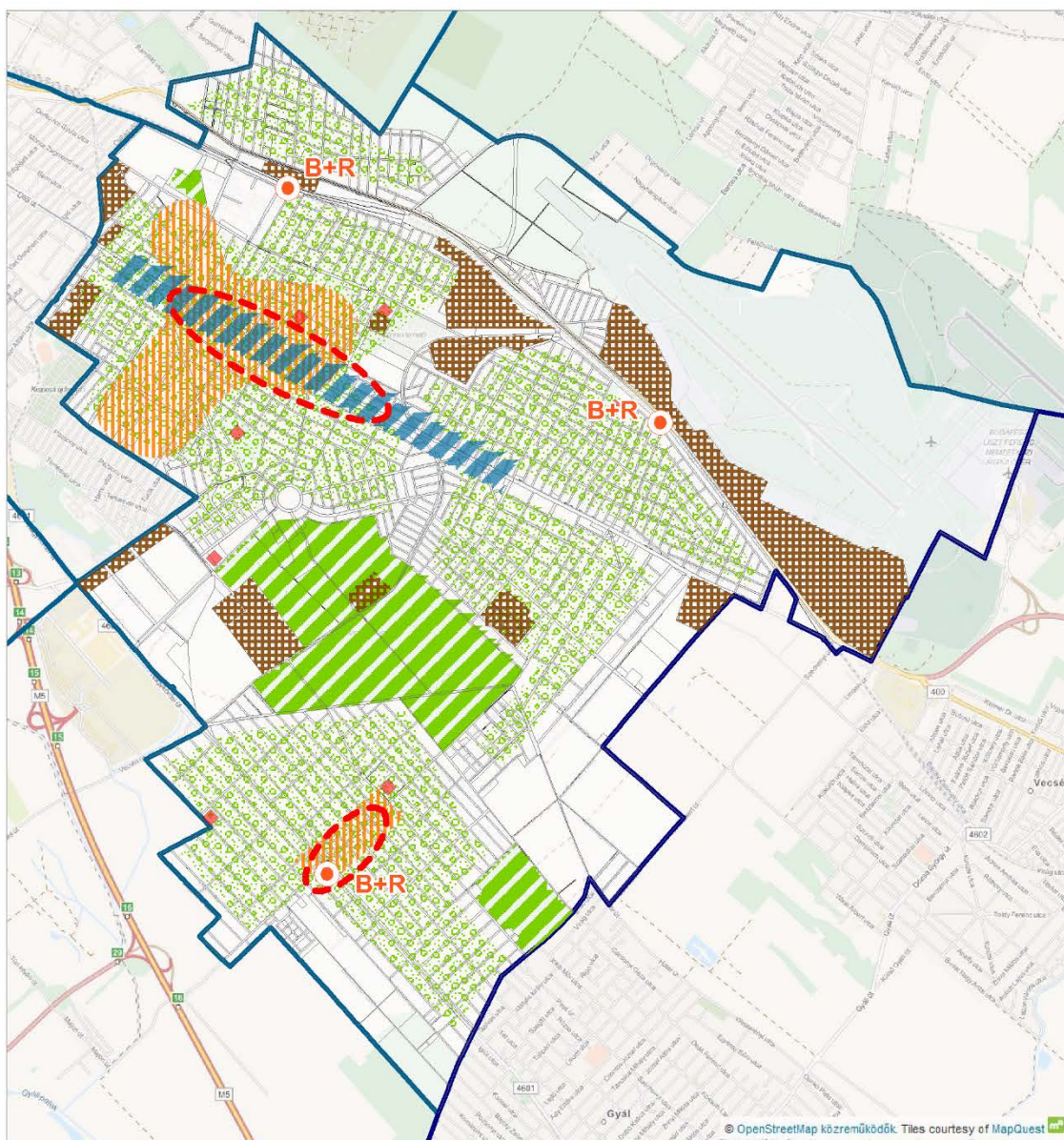
Új, megújuló, jól működő közösségi terek, mint tematikus cél teljesülését segíthetik a gyalogos prioritású közterület-megújítás lehetséges területei (pl. lakótelepi közterületek, központ).

Sokoldalú kerületközpont helyben elérhető minőségi szolgáltatásokkal, mint területi cél teljesülését segítheti a fő közúthálózati elemeket kísérő arculatprogram az Üllői úton, vagy a központi szerepkör erősítése komplex szolgáltatások megtelepítésével, központképző funkciók elhelyezésével, városépítészeti minőség javításával, illetve gyalogos prioritású zónák kijelölésével.

Tudás-, készség- és zöldalapú innovatív gazdaságfejlesztés – megújuló barnamezős területek felhasználásával, mint területi cél teljesülését segítheti az alulhasznosított, műszakilag igénybevett vagy használaton kívüli területek fejlesztése. Az egyik ilyen terület a repülőtér, ill. környezete, amelynek fejlesztésével teljesülhet az a területi cél, hogy a terület **Budapest várostérségének dinamikusan fejlődő gazdasági és egészségügyi szolgáltatási övezete** legyen.

A helyi mobilitást előtérbe helyező, a külső hálózathoz jól kapcsolódó, fenntartható, környezetbarát közlekedési rendszer, mint tematikus cél teljesülését segítheti a vasúti megállóknál (Pestszentimre, Ferihegy) B+R parkolók kijelölése. Szintén ezt a részcelt szolgálhatja, ha a kerékpárutak a főbb közúthálózati elemeket kísérik (párhuzamos utcán vagy védetten vezetve), vagy a lakóutcákban, Tempo 30-as övezetekben a kerékpárral járható utcákat, forgalomtechnikai támogatással segítik, illetve ha a kerékpárutakat zöldfelületen vezetik (melyekkel így a rekreációs területek is összeköthetők lesznek).

Aktív, egészséges és sportos lakosság, mint tematikus cél teljesülését segítheti a kerületben található sport, rekreációs és szabadidő funkciójú épületek, területek, központok fejlesztése.

FEJLESZTÉSI TÉRSÉGEK

Épített környezet

- Erdő és nagyméretű zöldterületek használhatóságának, elérésének, biztonságának javítása, fejlesztése, minőségi megújítás (Péterhalmi-erdő, Kapocs utcai erdő, Erőmű-tó)
- Kertvárosi karakter erősítése (zöldfelületek, értékteremtés, arculat)
- Gyalogos prioritású közterületmegújítás lehetséges területei (lakótelepi közterületek, központ)
- Fő közúthálózati elemeket kísérő arculatprogram (Üllői út)
- Központ erősítése (komplex szolgáltatások, központképző funkciók, Városépítészeti minőség, gyalogos prioritású zónák)
- Alulhasznosított, műszakilag igénybevett vagy használaton kívüli területek fejlesztése
- Vasúti megálló, B+R
- Sport, rekreációs és szabadidő funkció

3. ábra: Fejlesztési térségek – Épített környezet

A kerület igényeit figyelembe vevő fejlett térségi elérhetőség, mint tematikus cél teljesülését segíthetik a kerületen belüli közúti hálózat főbb, új vagy megújuló elemei, kapcsolódási irányai, a jelentős átmenő forgalmi terhelés konfliktusainak oldása, valamint az új vagy megújuló/megújítandó közlekedési csomópontok. Szintén ezt a részcélt szolgálhatják a megújuló és meghosszabbodó kötőtpályás közlekedési elemek.

Fejlesztési térségek – Épített környezet

Pestszentlőrinc-Pestszentimre arculatát a nagy, egybefüggő **kertvárosias területek** határozzák meg, ezért kiemelt feladat a kertvárosi karakter megőrzése és erősítése. A megfelelő építészeti minőség elérésének eszköze a településképi véleményezési rendszer működtetése, valamint a helyi építészeti értékek egyedi és területi védelme. Emellett a jelenleg homogén lakófunkciójú területeken fontos feladat a **funkcióbővítés** – főként minőségi kiszolgáló-, illetve intézményi rendeltetések szükségesek. A vegyes területhasználat eredményeként előnyhöz juthatnak a környezetbarát, „szelíd” közlekedési módok.

A minőségi közterületi zöldfelületek aránya rendkívül alacsony, ezért fontos feladat a városszerkezetet tagoló **terek megújítása és karbantartása**, az út menti fasorok ápolása. A városi terek revitalizációja által a közterületi minőség javul, így a teljes lakóterület élhetőbbé, az igényes lakhatási módokat keresők számára is vonzóbbá válik. A **nagyméretű zöldterületek** (pl. a Bókay-kert) közterület-hálózatra való felfűzése bővítheti a kertvárosi rekreációs lehetőségeket.

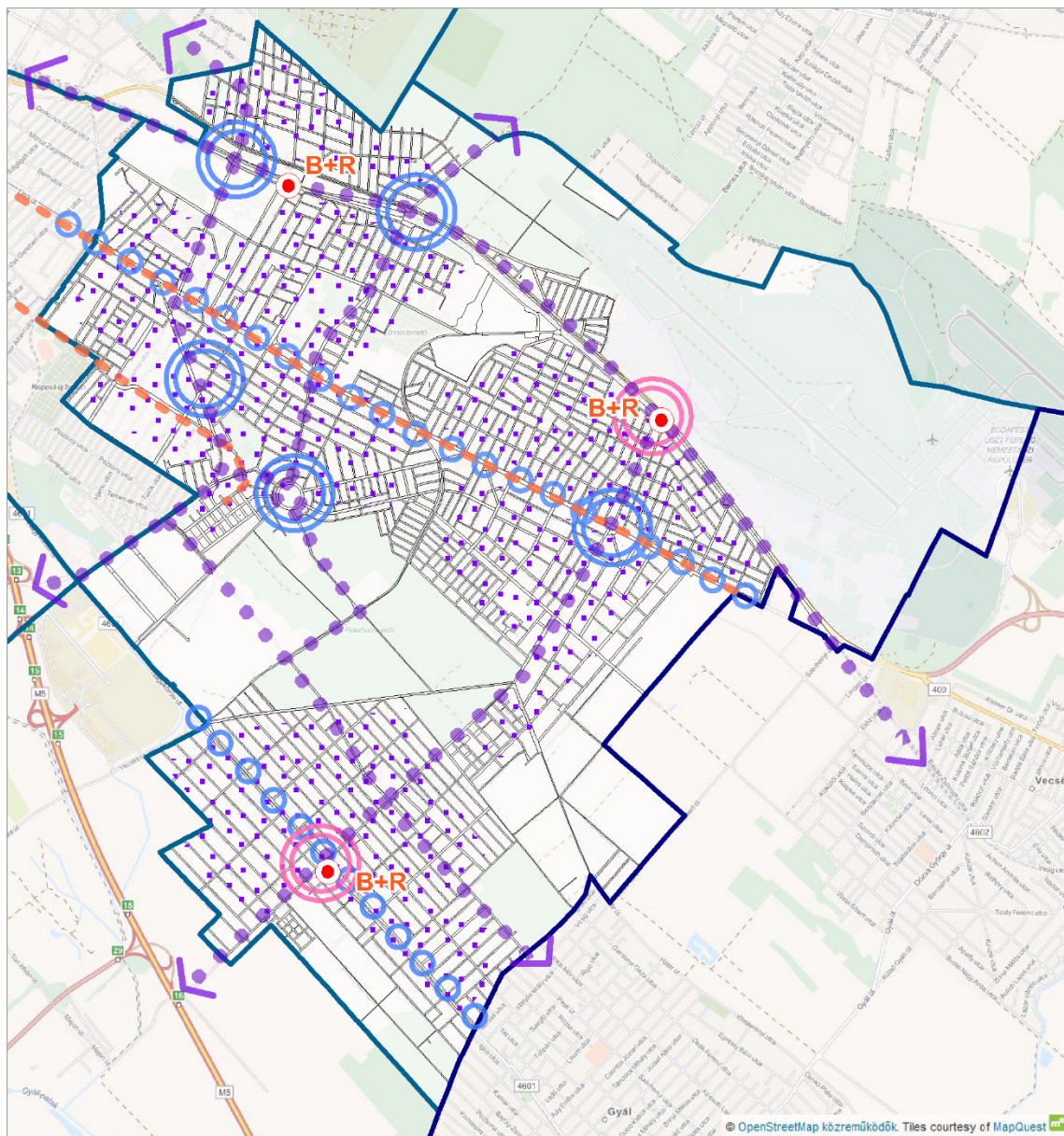
Az **Üllői út kerületközponti szakaszán** az intézményi, lakossági szolgáltatást biztosító funkciók további bővítésére van szükség. Kiemelt feladat az útkeresztmetszet átalakítása, hogy a jelenleg csak átmenő forgalmat bonyolító Üllői út gyalogosbarát, emberközeli központtá válhasson. A kerületi lakosság egyharmadának otthont adó **lakótelepek** (Havanna-lakótelep, Lakatostelep, Szent Lőrinc-lakótelep) a kerületközpont közelében, az Üllői út két oldalán található. **Központtal való összekapcsolásuk**, és ezáltal elérésük javítása kiemelt célkitűzés. A panelépületek közötti közterületek megújítása a szociális rehabilitációhoz, a társadalmi kohézió erősítéséhez is hozzájárul. Az **Üllői út arculatváltása a lakótelepi zöldfejlesztéssel együtt** egy olyan komplex téregyüttest alkothat, amely a későbbiekben más projektek számára is mintát teremthet.

Kiemelt feladat a barnamezős területek funkcióváltásának előkészítése is. A kerület hosszú távú célja, hogy a **Liszt Ferenc repülőtérhez közeli barnamezős területeket** - az üzleti, egészség- és konferenciaturizmusra alapozott - **kiemelt gazdasági övezetté** fejlessze.

Fejlesztési térségek – Közlekedés

A kerület három jelentős sugárirányú útja - a Gyömrői, az Üllői és a Nagykőrösi út – hatalmas **átmenő forgalmat** bonyolít le. A település célja az ebből fakadó **lehetőségek kiaknázása**, ugyanakkor feladat a zaj- és egyéb környezeti ártalmak és a balesetveszély mérséklése is. A cél, hogy az átmenő autósforgalom nagy részét a repülőtérre vezető gyorsforgalmi út bonyolítsa, ezáltal az Üllői és a Nagykőrösi út részlegesen mentesül a terhektől. Feladat továbbá, hogy a sugárirányú közlekedés mellett a jelenleg nem folyamatos **harántirányú összeköttetések** is megteremtődjenek. Az erre alkalmas utak – Királyhágó út, Lakatos út, Ráday Gedeon út - gyorsforgalmi úthoz kapcsolása csökkenti a belső sugárirányú utak terheit, kiépítésük erősíti a szomszédos kerületekkel való kohéziót is.

Emellett kiemelt cél, hogy a napi ingázás a jelenlegi autós prioritás helyett a **közösségi közlekedést** terhelje. Az Üllői út mentén meghosszabbítandó **villamosvonal** keresztmetszeti átalakítása a kerület fontos feladata, hogy előremozdítsa az úttal határos funkciók fejlődését.

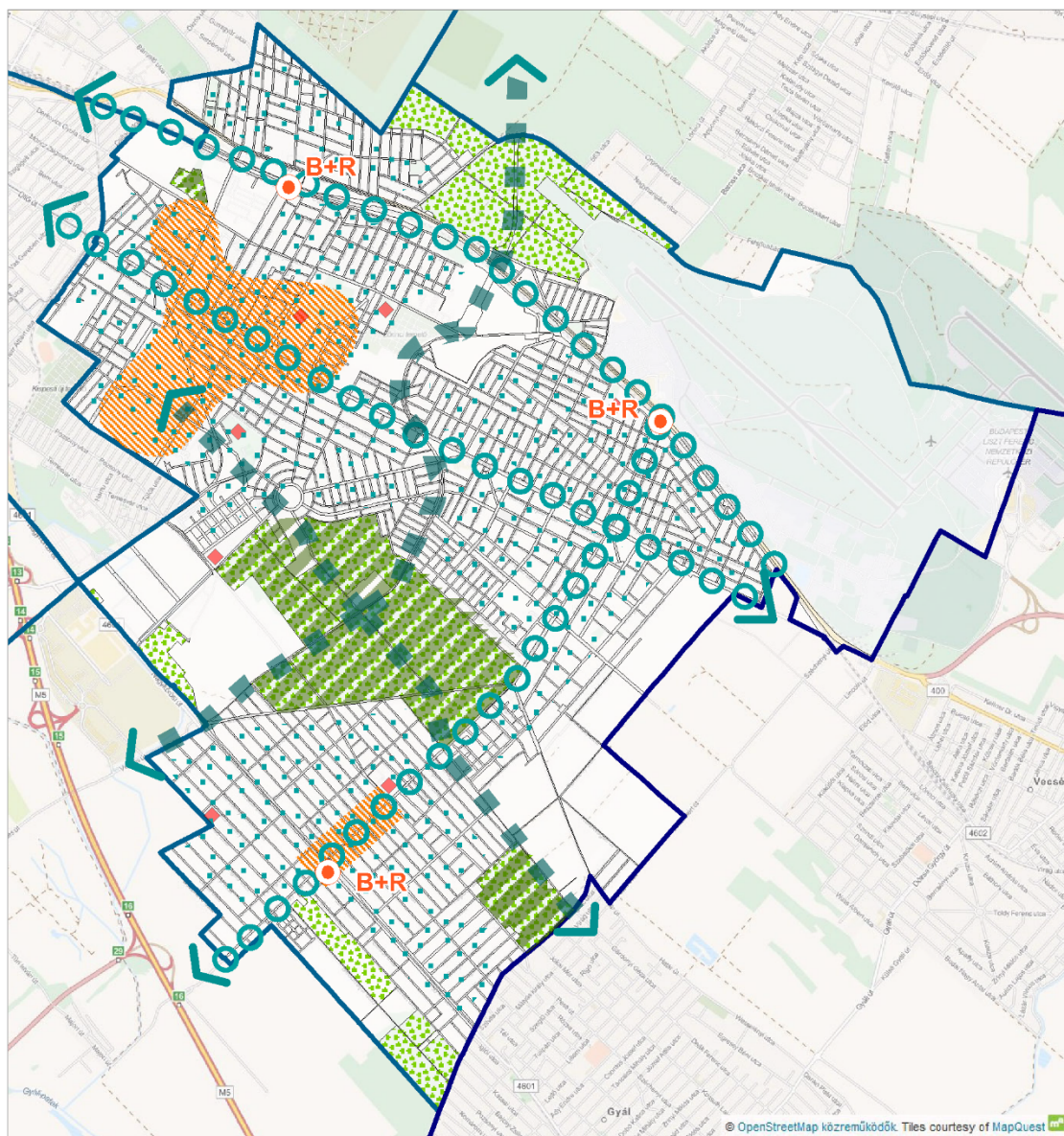
FEJLESZTÉSI TÉRSÉGEK

Közúti és közösségi közlekedés, hálózati kapcsolatok lehetséges megújítása

- ● ● Kerületen belüli közúti hálózat főbb új vagy megújuló elemei, kapcsolódási irányai
- ○ ○ ○ Jelentős átmenő forgalmi terhelés konfliktusainak oldása
- - - - Megújuló és meghosszabbodó kötőtpályás közlekedési elem
- ■ ■ ■ Lakóutcákban tempo 30-as övezet
- Vasúti megálló, B+R
- Új vagy megújuló/megújítandó közlekedési csomópont
- Nagykapacitású kötőtpályás, közösségi közlekedési módváltás

4. ábra: Fejlesztési térségek - Közlekedés

FEJLESZTÉSI TÉRSÉGEK

Kerékpáros és gyalogos közlekedés, természeti környezet

- Erdő és nagyméretű zöldterületek használhatóságának, elérésének, biztonságának javítása, fejlesztése, minőségi megújítás (Péterhalmi-erdő, Kapocs utcai erdő, Erőmű-tó)
- Kerületi erdők
- Gyalogos prioritású közterületmegújítás lehetséges területei (lakótelepi közterületek, központ)
- Főbb közúthálózati elemeket kísérő kerékpárút (párhuzamos utcán vagy védetten vezetett kerékpárút)
- Rekreációs területeket összekötő, zöldfelületen vezetett kerékpárút
- Lakóutcákban, tempo 30-as övezetben kerékpárral járható utcák, forgalomtechnikai támogatással segített kerékpárközlekedés
- Vasúti megálló, B+R
- Sport, rekreációs és szabadidő funkció

5. ábra Fejlesztési térségek – Természeti környezet

A lakó-pihenő övezetbe, Tempó30-as zónába sorolt területeken a **kerékpáros közlekedés** további fejlesztése, a lakóutcák gyalogosbaráttá tétele a feladat. A kertvárosi lakosok a kerületben található vasúti megállóhelyeket **elővárosi közlekedésre** használják, ezért a célok között szerepel, hogy az állomásoknál a kerékpáros-hálózathoz kapcsolódva B+R pontok épüljenek ki.

A **lakótelepek** megújításának fontos eszköze az átmenő utak tehermentesítése, a parkolás szabályozása és a gyalogosforgalmi övezetek bővítése. A **kerületközpont gyalogos zónájának kiépítése** a lakótelepi gyalogos-biciklis hálózattal összeköttetésben történjen. Kiemelt fontosságú a gyalogos-kerékpáros zónák biztonságosabbá tétele a nagy átmenő forgalmú, magasabb rendű utak mentén.

A közösségi közlekedés fejlesztésében fontos szerepe van a forgalomszabályozási és az utastájékoztatói rendszer fejlesztésének, különösen a **kiemelt új vagy megújuló közlekedési csomópontokban** és a közlekedésmód-váltás (P+R, B+R) pontjain.

Fejlesztési térségek – Természeti környezet

Az elővárosi karakternek megfelelően a kerület nagy részére a csendes, kertvárosias területek jellemzőek, ugyanakkor a telepszerű, nagy sűrűségű beépítés is jelen van. A lakótelepek egy része jó telepítési adottságokkal rendelkezik, míg a Havanna-lakótelep közterületi rendszerét kellemetlen térarányok és monotonia jellemzi. **A különböző típusú zöldterületeken eltérő fejlesztési eszközöket kell alkalmazni.**

Új zöldfelületek létesítésére nincs reális lehetőség, ezért a feladat a **meglévő parkok funkcióbővítése**, minőségjavítása. Fontos a közparkok, közkertek, játszóterek optimális területi elosztása, differenciált rendeltetések felkínálása és a fenntartásra való fokozott odafigyelés.

A kertvárosi karakter meghatározó elemei az **utcai fasorok**. Megújításuk a zöldfelületi intenzitás növelésének fontos eszköze, és előmozdítja a kerület gyalogos-és kerékpárosbaráttá válását. Az Üllői út mentén enyhítheti a forgalom okozta környezeti terhelést az út menti fasorok létrehozása. Az utcakép, a térézet javítása vonzóvá teheti a területet a kiskereskedelmi funkciók számára.

A **lakótelepeken** a cél a **zöldfelületi rehabilitáció folytatása** és a már megvalósult elemek karbantartása. Utóbbiban szerepet kaphatnak a közösségi kezdeményezők; bevonásuk révén a szabadtéri rekreációs felületek igazi közösségi térként működhetnek.

A nagy, egybefüggő **erdőterületek** egy része kerületi, másik része erdészeti fenntartású. Feladat a Pilisi Parkerdő Zrt-vel való együttműködésben a Péterhalmi-erdő és a Kapocs utcai erdő rekreációs célú hasznosítása, az elérés javítása és a biztonságosabbá tétel. Az önkormányzati fenntartású területeken (pl. Erőmű-tó, Thököly utca - Haladás utca közti terület) **új pihenőparkok** alakíthatók ki, és szükséges a Bókay-kert további revitalizációja is. A megújítás során fontos az újfajta igények kielégítése (pl. extrém sport-pályák, kutya futtatók építésével).

3.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A Megalopozó munkarész (I. kötet) tartalmazza az örökségi értékek és védettségek bemutatását.

Pestszentlőrinc-Pestszentimrén összesen két műemlék található, amelyek leírását a melléklet tartalmazza. A kerületben nem található műemlékegyüttes, valamint a műemlékvédelem sajátos tárgyai (történeti kert, temető, temetkezési emlékhely) és műemléki terület (történeti táj, műemléki jelentőségű terület, műemléki környezet) sem. Pestszentlőrinc-Pestszentimre területén tizenhárom épület áll fővárosi helyi védettség alatt, kerületi helyi védett épülete pedig kettő van a kerületnek.

A kerület történeti sajátossága, hogy – bár korábbi előzményei is vannak – csak a XIX. század második felétől, de érdemben a XX. században települt be. Össességében a védett értékek kevésszámú és többnyire száz évnél fiatalabb épületállományt jelentenek.

A kerület egyes részei az utóbbi évtizedekben teljesen átépültek, növekedett az új beépítések száma. A kevés **építészeti örökség megőrzése** mellett tehát fontos feladat az értékteremtés, illetve a kialakult, helyi, kertvárosi karakter erősítése, városképi minőségének javítása.